

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 38

Pažymėtini įvykiai prieš 10 metų.

1919 metų rugsėjo mėnuo.

- 25 d. Lenkai užpuolė Vaitkuškio dvare (ties Ukmergė) mūsų 3 pėst. pulko stovinčią kuopą. Puolimas atremtas. Mūsiškių užmuštas 1 kareivis ir 1 arklys. Lenkų užmuštas 1 karininkas, 7 kareiviai; sužeista — 3 kareiviai, ir 1 kareivis paimtas nelaisvėn.
- 26 d. Mūsų lėktuvai atakavo bombomis bolševikų aerostata ties Daugpiliu.
- 27 d. Rytą mūsų lėktuvai Daugpily bombomis sugadino geležinkelį ties Rygos stotimi ir uždegė medinį tiltą per Dauguvą.
- „ Lenkai mėgina pulti Daugpilį.
- „ Vakare bermontininkai antrą kartą užpuolė Radviliškio stoties komendantūrą, nuginklavo, sunaikino raštinę ir sumušė kareivius lyg už tai, kad kažkas apšaudė jų lentpiūvę Linkaičiuose.
- 28 d. I lauko ligoninė iš bolševikų fronto perkelta į bermontininkų frontą ir apsislojo Raudondvary, ties Šeduva.
- „ Bolševikai smarkiai apšaudė mūsų pozicijas tarp Romaniškių ir Vitebskaja (paliai geležinkelį nuo Kalkūnų Eglaitės link). Ties Nižnovka mūsiškių 1 užmuštas ir 1 sužeistas.
- 29 d. Paskelbtas Lietuvos kariuomenės laipsnių įstatymas.
- „ 16 val. bermontininkai užpuolė Šiaulių gimnaziją, išmetė į gatvę 400 mokinių, išmetė visą gimnazijai priklausantį turtą, sužeidė direktorių A. Klupšą, mokytoją Karsoną ir Čepulytę, ir 27 mokinius ir mokines.
- 30 d. Naktį mūsiškiai išvajkė lenkus iš Skiemonių miestelio ir Antakščių kaimo. Lenkai atitraukė į Aluntos miestelį ir pradėjo koncentruotis Aluntos—Pakalnių rajone.

Kan. Tumo-Vaižganto jubiliejaus viešas minėjimas.

Rugsėjo mėn. 20 d. 17 v. 30 min. Baltosios Gulbės salėj įvyko viešas kan. Tumo-Vaižganto 60 metų amžiaus ir 40 metų visuomenės darbo jubiliejaus minėjimas. Salėje prisirinko pilna žmonių. Buvo matyti daug profesorių, visuomenės veikėjų, įvairių organizacijų atstovų, studentų, moksleivių.

Prof. d-ras Bagdonas vaizdžiai nušvietė „Tėvynės Sargo“ gadynę ir jos redaktoriaus (kan. Tumo) didžius nuopelnus ir darbus, keliant mūsų tautinę sąmonę ir susipratimą.

Prof. M. Biržiška kalbėjo apie Tumą, kaip apie Vaižgantą, vadinasi, apie rašytoją plačia to žodžio prasme. Atsižvelgiant į įvairių tos rūšies darbą, skirsto Vaižgantą kaip redaktorių, publicistą, rašytoją menininką ir gyvenimo literatą, kur plunksna nereikalinga. Tarp kitko pastebi, kad Tumas priklauso prie nedaugelio tų, kurie — anais laikais ir šių dienų mūsų gyvenimo sąlygose — viešai drįsta pasakyti tiesą, ar ji kam tinka, ar netinka. Jis visada ir visur ieškojo tik tiesos. Gal beieškodamas kartais ir klydo, bet suklydęs tučtuojau pats ir prisipažindavo.

Jis nušvietė ir atgaivino mums 19 amžių ir jo kultūros darbininkus, kurių visai nežinojo ne tik platesnioji visuomenė, bet ir tam tikri specialistai. Iškeldamas tuos žmones, jų nuopelnus, jis yra užsitarnavęs ne tik gyviesiems, bet ir mirusiems, kuriuos atgaivino.

Trečias kalba prof. kun. Kemežis. Jis apibūdina kan. Tumą, kaip kunigą. Savo kalboje charakteringai pažymi, kad Tumas, kaip tikras katalikų kunigas negalėjo jokiai partijai priklausyti ir nepriklausė. Jis visur buvo ir visiems padėjo dirbti, bet partijoj jam buvo siaura ir niekad neužsidarė joje.

Tuos kun. Kemežio žodžius, rodos, tikrai patvirtino gražus ir reikšmingas momentas, kai po paskaitų prasidėjo sveikinimai. Čia visos mūsų srovės ir kryptys, pamiršusios savo antagonizmą, gražiai ir nuoširdžiai susitelkė apie gerb. jubiliejaus asmenį. O jis visus taip pat širdingai ir meiliai bučiavo, kaip ir anot jo žodžių, pačią Lietuvą pabučiuotą — ta my-

lima ir brangia Lietuva, dėl kurios tiek daug dirbo ir kentėjo.

Tai iš tikrųjų didelis jubiliejaus nuopelnas, ypač mūsų susiskaldymo gadynėj, kai jis moka ir sugeba visus suglausti ir sutraukti apie save, neatsižvelgiant nei į tikyba, nei į pažiūras.

Pirmiausia jubiliejaus pasveikino kariuomenės vardu. Šį sveikinimą paskaitė ir įteikė mjr. Laurinaitis, pavaduojas Vyr. Št. Sp. ir Švt. Skyriaus viršininką.

Didžiai Gerbiamam Kanauninkui

Juozui Tumi-Vaižgantui.

Kariuomenės vardu sveikiname Jus susilaukus garbingo 60 metų amžiaus.

Su didžiausiu džiaugsmu ir pagarba prisimeiname Jūsų šviesią praeitį, kada literatūros kūrybos ir visuomenės darbu akinote mūsų tautą būti nepriklausoma. Pasiekus nepriklausomybę, pasinerėte į literatūros darbą, savo raštais turtinote ir kariuomenės spaudą, dalyvavote jos švietimo darbe.

Taip pat prisimeiname daug švenčių ir iškilnių, kur prašėte Dievo palaimos kariuomenei ir ugingais žodžiais mokėte karius dorai tarnauti Tėvynei.

Tad daug sauletų metų! Ilgai gyvenkite, tauringite ir stiprinkite tautą ir kariuomenę.

Profesorius A. Voldemaras

E. Krašto Apsaugos Ministerio p.

Gen. štabo pulkininkas Gerulaitis

L. e. Vyriausiojo Štabo Viršininko p.

1929 m. rugsėjo mėn. 20 d.

Kaunas.

Visa iškilnių nuotaika buvo kilni ir džiaugsminga, nuo pat pradžios iki galo. Tas pat buvo jaučia ir Lietuvos viešbučio salėje per vakariene, kuria jubiliejaus pagerbti susirinko gražus rinktinis mūsų inteligentų būrys.

Kan. Tumas tarytum didelis burtininkas. Kur tik jis, visur ir visuomet gyva, idomu ir turtinga. Jo kilni ir nepaprasta siela visada skaisčiai šviečia, spinduliuoja ir visada ypatingai nuteikia. Todėl ir jo jubiliejaus — tarp daugelio visų kitų mūsų laikotarpio jubiliejų — žymiai išsiskiria ir pralenkia juos.

J. Balciūnas

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XI metai.

Kaunas, 1929 m. rugsėjo m. 26 d.

Nr. 38 (538)

Naujas krašto apsaugos ministeris ats. plk. ltn. Jonas Variakojis.

Respublikos Prezidento š. m. rugsėjo m. 23 d. aktu krašto apsaugos ministriu nuo tos pat dienos paskirtas ats. plk. ltn. Variakojis.

Čia nors trumpai norime savo skaitytojus supažindinti su naujo mūsų pono ministerio gyvenimu ir jo darbuote, kuriant N. Lietuvos valstybę ir jos kariuomenę.

Naujas mūsų ministeris yra gimęs 1892 m. gegužės m. 20 d. Rinkuškiuose, Biržų apskr. 1913 m. baigė gimnazijos mokslą Pernavoje ir vėliau studijavo teisę Petrapilio universitete. Pašauktas rusų kariuomenėn, buvo paskirtas į Vladimiro karo mokyklą Petrapilyje. 1917 m. vasario m. ją baigęs, buvo paskirtas į frontą Galicijoj.

Prasidėjus Rusijoj tautiškam lietuvių judėjimui, p. Variakojis uoliai dalyvauja. 1918 m. Lietuvių Tarybos Rusijoj buvo pasiūstas, kaip atstovas, iš Voronežo į Vilnių. Taip pat minėtoji taryba buvo jį paskyrusi savo igalionių lietuviams tremtiniams grąžinti iš Rusijos į Lietuvą. 1918 m. pabaigoje bolševikai pradėjo veržtis į Lietuvą ir ją reikėjo ginti nuo naujų priešų. P. Variakojis, metęs civilę tarnybą, stojo savanoriu į mūsų kūrį tik pradėtą organizuoti jaunąją kariuomenę ir netrukus (1918 m. gruodžio m. 29 d.) buvo paskirtas Panevėžio srities apsaugos viršininku. Nuvykęs į skirtą vietą, pradėjo mūsų kariuomenės organizavimo darbą. 1919 m. sausio m. 7 d., surinkęs šiek tiek savanorių, organizavo Panevėžio srities apsaugos būrį (iš kurio vėliau išaugo 4 pėst. pulkas).

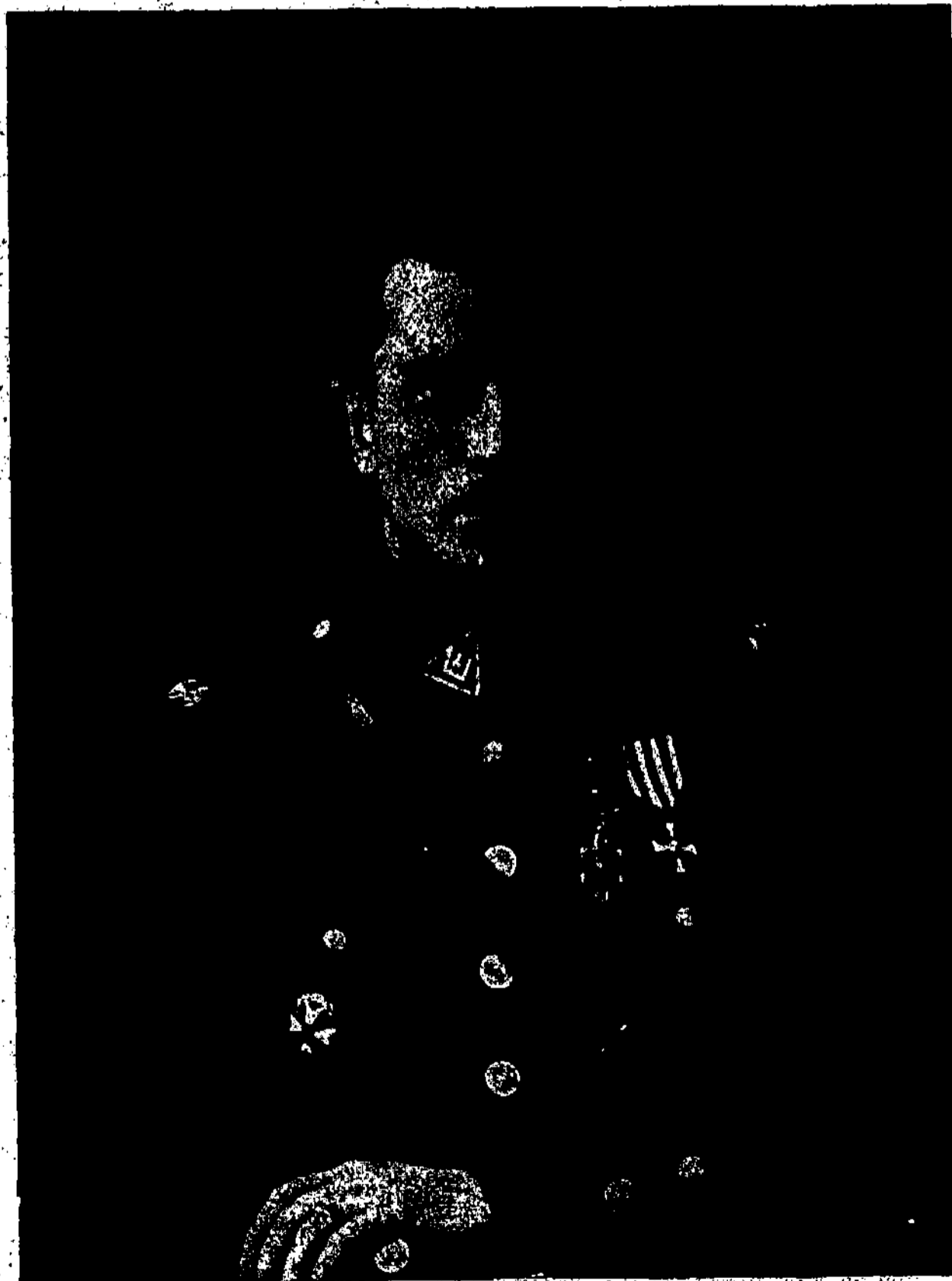
Iš pradžios, nors turėdamas dar ir mažą karių,

ir be to, tie patys dar buvo silpnai ginkluoti ir menkai aprūpinti (buvo ir visai neginkluotų), stojo atviro ir mirtinon kovon su daug galingesniu priešu. Vadovaudamas Panev. bat., dalyvavo kautynėse su bolševikais ties Kėdainiais, Ukmerge, Panevėžiu, Kupiškium, Ilūkšta, Bevernu ir kt. Už sėkmingas kautynės

ties Panevėžiu buvo pakeltas į aukštesnį laipsnį.

1919 m. lapkričio m. 1 d. jo rūpestingai organizuojamas Panevėžio batalionas išaugo į 4 p. pulką. Jau minėto pulko priešaky dalyvavo kautynėse su bermontininkais ties Meškuičiais ir Šiauliais ir 1920 m. kautynėse su lenkais dalyvavo ties Jasiūnais, Stasyliais, Sketeriais, Musninkais, Širvintais ir kt. 1921 m. rugsėjo m. 22 d., perdavęs 4 p. pulką kitam, buvo paskirtas 3 pėst. divizijos štabo viršininku. Nuo 1923 m. ėjo karo apygardos viršininko pareigas ir tais pat metais baigė Aukštųjų Karinink. Kursus. 1928 m. lapk. m. 25 d. Respublikos Prezidento aktu buvo paskirtas Susisiekimo Ministerijos valdytoju ir tas pareigas ėjo iki š. m. rugsėjo m. 23 d., kada buvo paskirtas mūsų ministriu. Ponas J. Variakojis už pasižymėjimus kautynėse (be minėto pakėlimo į aukšt. laipsnį) ap-

dovanotas Vyties kryžiaus I rūšies 3 ir 2 laipsnio ordenais. Turėdami savo ministerijos priešaky tą asmenį, kuris jau daug yra nusipelnęs mūsų jaunajai kariuomenei, drauge su ja yra pergyvenęs visus džiaugsmus ir liūdesius ir gerai pažįsta jos dvasią, tvirtai esame įsitikinę, kad p. ministeris ves ją prie naujų laimėjimų ir garbės. Linkime jo naujam darbui geriausios kloties.

1929 m. rugsėjo m. 26 d.
Kaunas

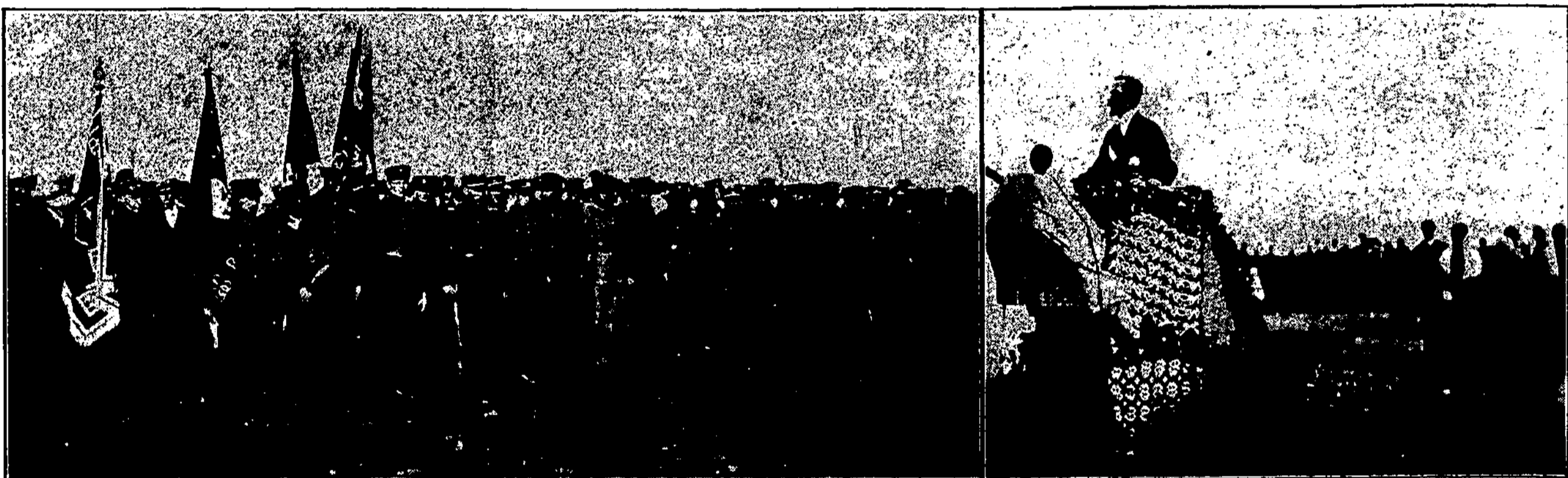
Paminklas pirmajai Lietuvos kariuomenės aukai.

Pirmojo Kėdainių miesto ir apskrities komendanto pulkininko lt. Šarausko iniciatyva ir rūpesčiu, š. m. rugsėjo mėn. 15 dieną Taučiūnų lauke buvo pastatytas paminklas savanoriui kareiviui Povilui Lukšiiui, jo žuvimo vietoje. Apie Kėdainių gynimą ir apie pirmąsias mūsų kariuomenės kautynes „Karyje“ buvo nemaža rašyta*).

Paminklas pastatytas iš tam tikro komiteto surinktų aukų, pagal atsargos karininko inžinieriaus Vytauto Liandsbergio projektą. Tai yra pustrečio metro aukščio ir 9 metrų pločio savanorių trikampio ženklą pavidalo paminklas. Trys betoniniai laiptai vaizduoja tris tautines spalvas, ant viršaus tetraidas iš granito. Ant tetraido iškaltas ažuolo šakutėmis perpintas Vyties Kryžius ir iš priešakio užrašas: „1919 m. vasario m. 9 d. kautynėse su rusų raudonąja kariuomene čia žuvo kareivis savanoris Povilas Lukšys — pirmoji Lietuvos Nepriklausomybės auka“. Paminklas yra Taučiūnų kaimo lauke, 4 ki-

žodžių ir reiškiamos Tau pagarbos. Tark į mūsų širdis, kad vieningi, drausmingi, galingi eitumėm į šviesią ateitį.

Po to labai jausmingą kalbą pasakė Respublikos Prezidentas, kuris priminė, kad be aukų joks didelis darbas neįmanomas. To moko ir senovės Šventasis Raštas. Be to, juk ir mūsų krašto nepriklausomybė yra išpirkta brangiausiu mokesčiu — žmogaus gyvybe. Laisvu noru savo gyvybę atidavimas už savo tėvynės laisvę yra visų aukščiausiai branginamas. Todėl ir Povilas Lukšys gerbiamas, mylimas ir jam paminklas statomas. Tačiau šį paminklą statome ne jam ir ne sau, bet ateičiai, būsimoms kartoms, visai tautai, kad, atsimindama mūsų nepriklausomo gyvenimo sunkią pradžią ir aukas, šventai eitų savo didžiausią pareigą ginti savo laisvę, iki turėsime visą Lietuvą iš mūsų protėvių laikų. Todėl ir šio paminklo vieta yra mūsų tautai šventa.

Paminklo atidengimo iškilmės: J. E. Resp. Prezidentas kalba tribūnoje; aplinkui išsirikiavę šauliai ir kitos organizacijos su savo vėliavomis.

lometrų atstume nuo Kėdainių miesto. Žemės sklypą paminklui paaukojo vietos dvarininkas Vendziagolskis.

Į paminklo pašventinimo iškilmes susiėjo vietinės organizacijos su vėliavomis, mokyklos, ugniagesiai, geležinkelininkai, šauliai ir daugybė žmonių.

Paminklą pašventino vyriausias kariuomenės kapelionas kun. Mironas, kuris priminė iškilmės didingumą, nes Lietuvos laisvė atgauta praliejant kraują. Džiaugdamiesi nepriklausoma Lietuva, esam dėkingi tiems, kurie kraują praliejo. Jei norim būti nepriklausomi, turime nebijoti aukų. Tad jei tauta nori įgyti laisvę, turi tuo tikslu sudėti aukų. Tad ryžkimės savo širdyje būti tvirtais ištikimais tėvynės sūnumis, tvirtais ažuolais, kad jokia audra neišrautų iš mūsų to brangaus tėvynės meilės jausmo.

Ši pirmoji auka sudėta už tautos laimę.

Garbingasis Velioni! mes atėjom pagerbti tą vietą, kur žuvai, norim pareikšti Tau didelę pagarbą, kurią esi pelnijęs. Tu, skrajodamas padangėse amžinosios laimės šviesoje, melsk Visagalį Dievą už mus visus, už mūsų tėvynę, kad ji būtų laiminga. Čia mes Tau kalbas kalbame, garbę reiškiamo, Tu, matydamas mus iš aukštybių, nepaniekink tų mūsų

Liūdna, bet kartu ir laiminga ta motina, kuri išaugino tokį tvirtą vyrą. Laiminga ta apylinkė, kuri davė šitą savanorį.

Šiandien mes esame jau daug stipresni, negu prieš dešimtį metų. Jau praminti takai, tiesiamos gairės ateičiai. Tačiau reikia jungti praeitį su dabartimi. Reikia pasimokyti iš praeities takų, kurie moko tyrumo, dorumo.

Ši diena yra istoriška, kad mes esame nepriklausomi, laisvi. Bet šią istoriją davusieji žmonės dar tebegyvi: pulkininkas Variakojis, kuris gynė tą kraštą, ir pulkininkas Šarauskas, kuris tvarkė.

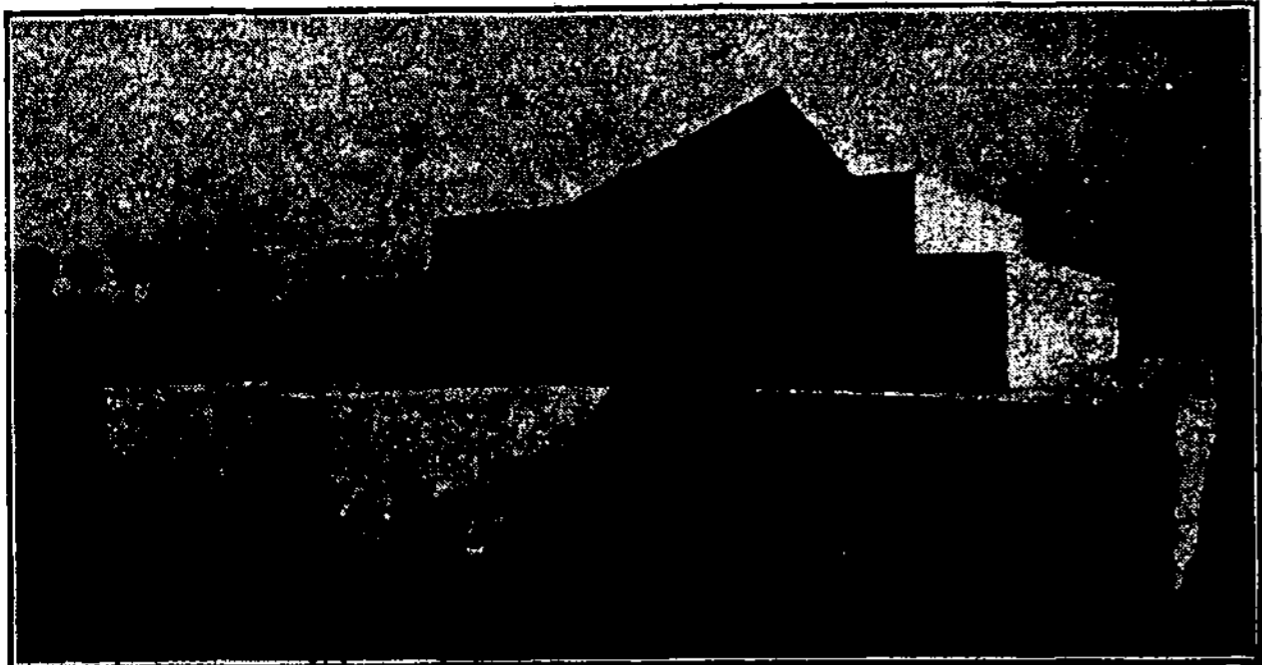
Pirmas savanoris žuvo netoli Kėdainių. Juk XVI-me amžiuje Kėdainiuose taip pat sušvitėjo pirmas šviesos žiburėlis, — pirmoji spaustuvė, pasirodė pirmas lietuviškas raštas. Tai buvo noras, pastangos. Bet anų laikų Radvilų noras įvykdyti lemta buvo žmogui iš šiaudinės pastogės.

Gyvendami šiandien ne tik dabartimi, bet ir praeitimi, lenkiamės tai aukai: tebūna Tau lengva žemė, tu esi laimingas, kad laisvu noru kritai už savo kraštą.

Tebūna garbė jums, šios iškilmės liudytojai.

Tebūna garbė tai šeimai, kuri išaugino toki didvyrį!

*). Žiūr. š. m. „Kario“ 5 nr.

Povilui Lukšiui pastatytas paminklas.

Respublikos Prezidentas atidengia paminklą. Griežiant Tautos himną, pusė baterijos saljutavo šūviais. Griežiant gedulingą maršą, dedami vainikai: Respublikos Prezidento, krašto apsaugos ministro, susisiekimo ministerio ats. pulk. Variakojo, vyriausiojo štabo viršininko ir karininkų, 2-jo artilerijos pulko ir daugybės vietinių organizacijų. Šaulių sąjungos vadovybė vietoj vainiko paaukojo 150 litų tautos kultūros fondui Vl. Putvinsko vardu.

Aviacijos vainikus numetė žemai praskridę trys lėktuvai.

Organizacijų vėliavos nulinko prieš paminklą. Ir stiebo viršūnėj iškilo tautiška vėliava.

Paminklui statyti komiteto pirmininkas p. Rybelis padėjo Valstybės Galvai ir vyriausybės atstovams už atvykimą į iškilmes, 2-jam artilerijos pulkui ir visiems aukotojams už paramą statant paminklą. Be to, jis pabrėžė, kad negalėdami pamiršti

anų įvykių prieš dešimtį metų, kada mažas savanorių būrelis apgynė nuo gausingesnių priešų jėgų jau iš dviejų pusių buvusį apsuptą Kėdainių miestą, kėdainiečiai ir šiandien tebėra pasiryžę kaip anuomet atkakliai ginti savo kraštą nuo bet kurio Lietuvos priešų.

Resp. Prezidentas pareiškė užuojautos Povilo Lukšio motinai, broliui ir dviem seserims ir įteikė kiekvienam iš jų Nepriklausomybės medalių.

Po to, pro vyriausybę ir paminklą praėjo iškilmės maršu saljutavusi baterija, šauliai, savanoriai, moksleiviai, ugniagesiai ir kitos organizacijos.

—Tuo būdu pirmąsyk pralieto Lietuvos kareivio kraujo nušlakstyta vieta liko pažymėta ir pagerbta gražiu amžinuoju paminklu.

Garbė toje vietoje kritusiam Lietuvos laisvės kovotojui!

P. Jurgelevičius.

Taučiūnų kaimas, kur žuvo pirmasai Lietuvos kareivis Povilas Lukšys ir kurio laukuose pastatytas paminklas.

Mandagumo reikšmė gyvenime.

Dažnai tenka nugirsti iš senesnių žmonių, kad, girdi, seniau jaunuomenė buvo mandagesnė, geriau išauklėta. Tur būt, kiekvienas žino, kad praeities laikai maloniau prisimenami, labiau įvertinami ir branginami. Tačiau, kaip seniau, taip ir dabar jaunuomenėje buvo ir yra gerų ir blogų pusių. Žinoma, seni žmonės, atgyvenę savo jaunystę, turi teisės reikalauti iš jaunosios kartos išauklėjimo, mandagumo, nes jie yra daugiau pagyvenę, patyrę ir žino, kad mandagumas gyvenime turi labai labai didelės reikšmės.

Būti mandagiam, mokėti gražiai elgtis yra didelis žmogaus turtas. Mandagumu įsigijam kitų tarpe palankumo ir draugiškumo. Mandagus, išauklėtas žmogus sugyvens su kiekvienu, visų bus nuoširdžiai ir maloniai priimamas, turės daug draugų, užtarėjų. Jis vengs visokių ginčų, barnių, intrigų ir santaikoje gyvens su visais.

Nors ir kaip būtų žmogus gražus, puikiai apsilkęs, mokytas, bet jei nebus mandagus, — nejausi prie jo simpatijos bei palankumo. Nemandagiai elgiantis asmuo nesukels malonaus pasigėrėjimo įspūdžio. Kiekvienas, prisiminęs šį posakį: „Pasakyk, kas tavo draugas — pasakysiu, kas tu esi“, vengs su juo draugauti ir susitikti.

Matome, kaip daug gyvenime nustoja žmogus, nebūdamas išauklėtas; tuo tarpu jis lengvai gali įsigyti šį, turintį gyvenime didelės reikšmės, turtą — mandagumą. Kiekviena moteris, tuo labiau vyras

turi būti mandagus. Gal būt vyrai pasiskųs, kad iš jų reikalaujama daugiau mandagumo, negu iš moterų. Tas tiesa. Bet kadangi jie yra stipresni ir tvirtesni, todėl iš jų ir reikalaujama daugiau.

Taigi, mandagus turi būti kiekvienas jaunas žmogus. Tam reikalinga tik noro. Reikia vengti to, kas yra nemandagu. Kiekvienas turi pagalvoti, suprasti ir nujausti, koks elgesys yra mandagus ir koks ne. Neminėsiu čia, kaip reikia elgtis prie stalo, svečiuose ar kitais atvejais, nes tuo reikalu yra knygų su pamokymais, kurių kiekvienas gali pasiskaityti, pasimokyti iš jų. Bet to maža, reikia dar turėti išvidinį nujautimą, kaip geriausiai tuo ar kitu atveju pasielgti. Baigti gimnaziją, ar kitas mokyklas, lankyti universitetą, — dar nereiškia, kad jau gerai išauklėtas. Gerai išauklėtas tik tas, kurs moka nujausti, suprasti, koks elgesys yra mandagus, moka save gražiai laikyti įvairiais atvejais.

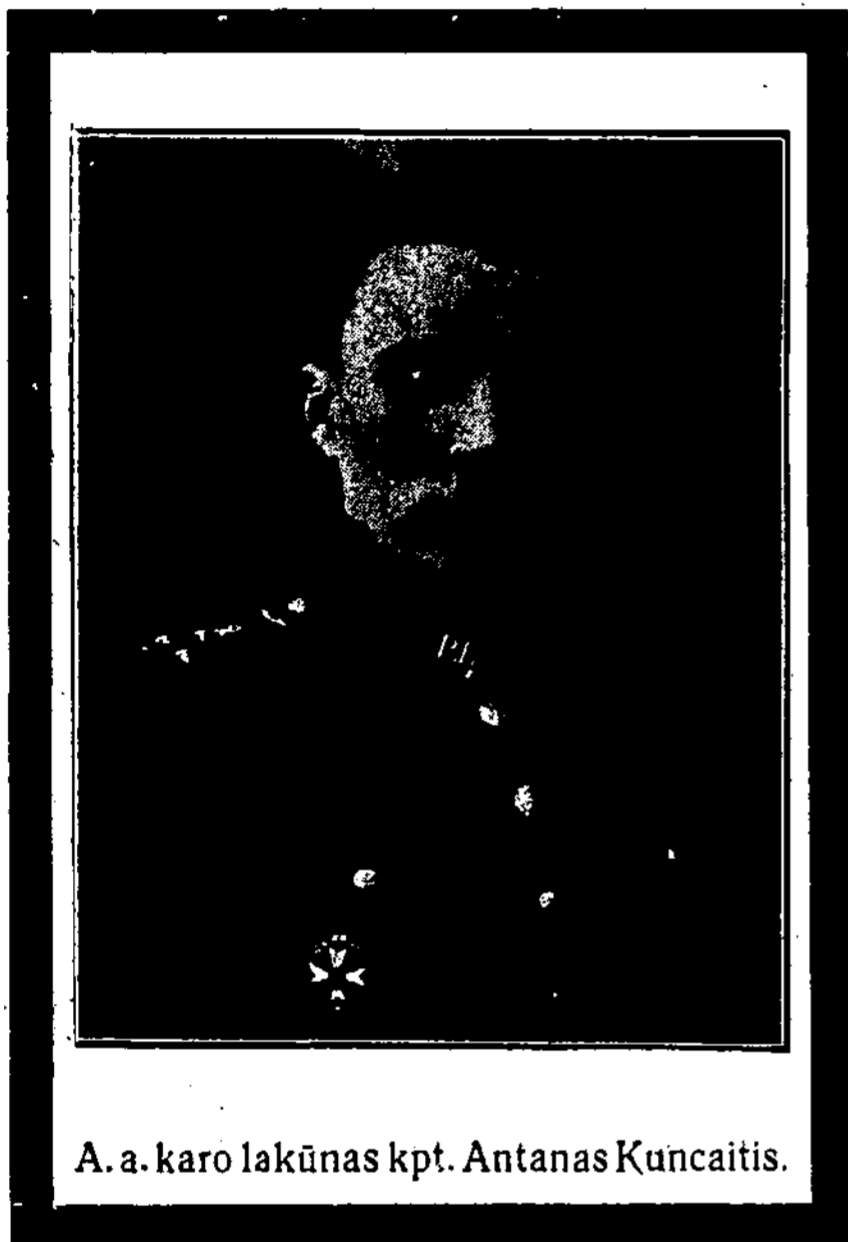
Taigi, į visa tai teatreikia savo dėmesio jaunuomenė — mūsų kariai, moksleiviai. Ypatingai jaunuomenė turi būti mandagi ir išauklėta, nes kiekvienos valstybės ateitis tai jos jaunuomenė. Juo jaunuomenė bus labiau išauklėta, juo didesnė bus vienybė, juo tvirtesnė bus valstybė. Taigi auklėjime patys save, būkime mandagus.

Irėna.

Žuvę lakūnai.

Rugsėjo m. 19 d. rytą Klaipėdoje įvyko karo lėktuvo katastrofa, per kurią žuvo du mūsų lakūnai: karo lak. kpt. Antanas Kuncaitis ir oro žvalgas vyr. ltn. Antanas Vedeika. Rugsėjo m. 16. d. juodu su kovos lėktuvu S. V. O. tipo išskrido iš Kauno dalyvauti manevruose Klaipėdos krašte. Rugsėjo 19 d. rytą, grįžę iš žvalgybos, leidosi Klaipėdos aerodroman. Apie 150 mtr. aukščio, staiga besukant, lėktuvas perėjo suktukan ir neišlygintas trenkėsi į žemę netoli Sen-

A. a. karo lakūnas kpt. Antanas Kuncaitis.

dvario. Išsiliejus benziniui, tuoj kilo gaisras ir lėktuvas sudegė anksčiau, negu spėjo prie jo pribėgti pagalba. Nors abu turėjo parašutus, bet dėl nedidelio aukščio pasinau doti jais nespėjo. Be to reikia manyti, kad abudu tikėjosi, jog jiems pasiseks lėktuvas išlyginti. Taip pat spėjama, kad jau prieš gaisrą abu buvo nebegyvi.

A. a. karo lakūnas kpt. Antanas Kuncaitis buvo gimęs 1898 metais Vilkaviš-

kyje. Iš pradžių ėjo mokslus Vilkavišky. Karo metu išvažiavo Rusijon ir tęsė mokslus Voroneže, kol pagaliau pateko kariuomenėn. 1917 m., baigęs karo mokyklą, gavo pėstininkų praporščiko laipsnį. Nespėjęs laiku iš Rusijos pasprukti, kai kurį laiką buvo priverstas tarnauti bolševikų kariuomenėje. 1920 m. pradžioj pavyko jam grįžti į Lietuvą ir tuojau stojo mūsų kariuomenėn. Iš pradžių buvo paskirtas į 2 pėst. pulką ir vadovavo 4 ir mokomai kuopai. 1922 m. baigė Aukštuosius Karininkų Kursus. 1924 m. rudenį persikėlė į aviaciją. Baigęs aviacijos karininkų kursų, 1925 m. buvo paskirtas 4 oro eskadrilėn žvalgu, bet 1926 m. pradėjo mokytis skraidyti ir pagaliau, jau kaipo lakūnas, 1927 m. perkeliamas 2 oro eskadrilėn. Karo lakūno vardą įgijo 1928 m. pradžioj.

Žuvusių lakūnų laidotuvės.

Rugsėjo m. 21 d. 9 val. Kauno įgulos bažnyčioj įvyko pamaldos už žuvusius. Pamaldas laikė kun. Mironas dar 2 kunigams asistojant. Pamaldose dalyvavo ministeris pirmininkas, užsienių reikalų ir krašto apsaugos ministeris prof. Voldemaras su žmona, l. e. Vyr. Štabo viršininko p. gen. št. plk. Gerulaitis, Vyr. Štabo skyrių viršininkai ir karininkai, įgulos viršininkas ir daug įgulos karininkų, visi aviacijos karininkai, žuvusių giminės ir daug šiaip žmonių. Ponas ministeris pirmininkas su žmona ramino ir pareiškė užuojautą žuvusiųjų giminėms.

Po pietų, 15 val., žuvusieji iškilmingai išlydėti iš aerodromo į Kauno kapines. Priešaky nešė per 30

A. a. oro žvalgas vyr. ltn. Antanas Vedeika buvo gimęs 1901 m. Kirkūnų k., Rokiškio apskr. Mokėsi Rokiškio gimnazijoje. 1921 m. stojo karo mokyklon ir 1923 m. ją baigęs atvyko aviacijon. Baigęs aviacijos karininkų kursų, 1924 m. buvo paskirtas oro žvalgu 2 oro eskadrilėn. Tų pačių metų vasarą, skrisdamas su kpt. Mačiuika, pergyveno sunkią avariją: sužeistas ilgai gulėjo ligoninėje. 1926 m. įgijo oro žvalgo vardą.

Žinia apie rugsėjo 19 d. įvykusią katastrofą aviacijoje buvo gauta tuojau ir visiems žuvusiųjų draugams padarė didelio ir slegiančio įspūdžio. Nors aviatoriai pamazū ir pripranta kartas nuo karto skirtis su vienu — kitu iš savo draugų, bet kiekvienas toks skyrimasis visada yra be galo skaudus.

Gerai draugai, visuomet linksmi, sugyvenami... tik ką buvo ir štai... mums tenka eiti paskui jų karstus.

Nors kai kas sako, kad aviacijoje katastrofų visuomet reikia laukti, bet mažiausiai jų laukia ir nesitiki patys aviatoriai. Kiekvienas turi galvoj tą patį klausimą: Kodėl taip įvyko? Ir kodėl, būtent, šie vyrai žuvo? Abu prityrę savo srityje specialistai, drąsūs šaltakraujai... ir staiga — neišlygintas lig žemės suktukas.

Gaila skirtis, gaila žiūrėti į jų senus tėvus, gimes, liejančius gaudžias ašaras, netekus brangių jiems vaikų ir brolių.

Tesiilsie ramiai abu greta anksčiau išsiskyrusių iš mūsų tarpo, o mes, pakilę arčiau dausų, visad prisiminsim juos.

Lakūnas.

A. a. oro žvalgas vyr. ltn. Antanas Vedeika.

įvairiausių vainikų. Nors kapinės pilnos priėjo žmonių, bet dar daugiau jų liko stovėti gatvėse. Viršū dūzgė lėktuvai. Prie kapo pasakė kalbas kun. Vaišnora ir aviacijos viršininkas gen. št. plk. ltn. Pundzevičius. Jis savo trumpoj kalboj pabrėžė, kad aviacija reikalauja daug aukų. Įvairiose aplinkybėse jų žūna: vieni besimokydami ir besipraktikuodami, kiti dėl savo malonumų, norėdami pareikšti savo drąsą ir ją savy užgrūdinti, o tretie kautynėse. Ir jų visų mirtis turi vieną tikslą, sueina į vieną tašką, būtent, dėl tėvynės, t. y. gindami ją arba besiruošdami tai valandai, kada ją reikės ginti.

—tk.—

Žygiuojam!

(Takt. uždavinio 2 Nr. sprendimas — žiūr. š. m. Karį“ 15 Nr.).

I.

Na, 2-ą uždavinį, vyručiai, jau lengviau buvo skaityti, ką?

Pirmoje jo dalyje, iki žodžių „Apie pusiau penktą“ jūs išskaitėte, kad naktį batalionas pramiegojo ramiai, o anksti rytą birželio 2 d. jau rengiasi žygiuoti. Nesunku suprasti, kad tą žygį „atidarė“ 3-ji, pasilsėjusi bataliono kuopa, kurios barzdotas vadas apie 5-tą val. jau buvo Virbalų dvare ir davinėjo paskutinius žygiui nurodymus.

Nuo žodžių „Apie pusiau penktą“ eina 3 nelygios skiltys.

Vienoje susipažįstame su žygio vyriausio patrulio viršininku, **v. p. Žiedu**, antroje — (tas pat 241 p.) sužinome apie jo patrulio sudėtį ir jam skirtą uždavinį, o taip pat atidžiai išžiūrime į Žiedo žygio ke'ia, kuris matyti brėž. 1 num. To brėžinio žemėlapiuką reikia ypatingai smulkiai patyrinėti: išmatuoti atstumus, pasižiūrėti į tiltelius ir įsistebėti į kelio pašonėse riogsančius miškelius, krūmokšnius, namus, sodnus, dvarus ir t. t.

242-me uždavinio puslapyje eina 3-ji uždavinio skiltis, besibaigiant žodžiais: „Diena rodėsi graži būsianti“ ir br. 2 Nr. vaizduoja vietą, iš kurios v. p. Žiedas žygiuos pirmyn. Toje skiltyje mes susipažįstame su uždavoros ir Žiedo viršininku, **v. I. Karklu**, bet kiek „pajuntam“, kaip sutvarkyta viso mūsų žygio apsauga ir, pagaliau, priename prie Žiedo samprotavimų. Tie samprotavimai mums rimtai padės paruošti tinkamus atsakymus į uždavinio k'ausimus.

Neužmiršime po to pasiskaityti **L. T. statuto 292—299 str. ir ypač 320, 321 ir 340 str.**

Kai visa tai atliksime, bent 10—15 min. pasilsėsime, o po to, **dar kartą visą uždavinį atidžiai perskaite**, bandykime jį spręsti.

II.

Matot, vyrai, Žiedo uždavinį sprendžiant, pirmiausia reikia atsakyti į štai kokius klausimus.

Ką aš turiu atlikti? — Vyriausio patrulio žygį.

Kokiomis jėgomis tą atliksiu? — Dvieju grandžių jėgomis.

Kada? — Birželio 2 dienos rytą, tarp 5 ir 6 v. 30 min.

Kur? — Tarp Virbalų ir Bajorų dvarų.

Dabar liekasi tik atsakyti: **kaip aš tą atliksiu?**

Bet tam „**kaip**“ reikia pirmiausia žinoti, **kas man kliudo ir kas padeda**. Palyginę abudu „kas“ lengvai jau padarysime sprendimą.

Taigi pirmiausia kas man kliudo? — **Priešas ir kelias**, kuris turi prigimties ir žmonių išstatytų kliūčių.

Kas man padeda? Savieji - užpakalyje ir šonuose.

Dabar panagrinėsime **priešo** kliūtis. Iš uždavinio matyti, kad **žemėje** iki 6 v. 30 min. jis **gal būti** man trukdytų šarvuočiais ar raiteliais, **ore** — lėktuvais. Pirmus aš galiu pasveikinti rankinių granatų ryšulėliu arba, uždavorą įspėjęs, atiduoti juos jai „suvalgyti“. Antrus — aš galiu ne tik pasveikinti, iki lengvo kulk. ugnies imamai, bet, **kas svarbiausia**,

savais šauliais juos **sučiupti** ar atiduoti uždavorai. Turint galvoje lėktuvus, kurie gali mus pastebėti, kulk. ugnimi ar dujų bomba pavaišinti, tai **vienintelis** mano sąlygose prieš juos vaistas — **slėptis!**

Jei kalbėti apie kelio kliūtis, tai jas aš aprėpsiu vienu mastu. Mano kelias, mat, yra vienintelis, platomas, su pora tilčių, o artimiausiomis jo šalimis eina 3-s **akimi** nepastebimos kliūtys: Pempų dvaras, miškelių B ir C aplinkuma, o paskui Bajorai su raistu. Vadinasi, drožiu tiesiai prieš save, bet taip, kad ne tik kelias būtų **apžiūrėtas**, ne tik kliūtys **išžvalgytos**, bet ir savųjų žygis kad nebūtų suvaržytas. Ypač, kad dieną, ačiū Djevui, bus **graži!**

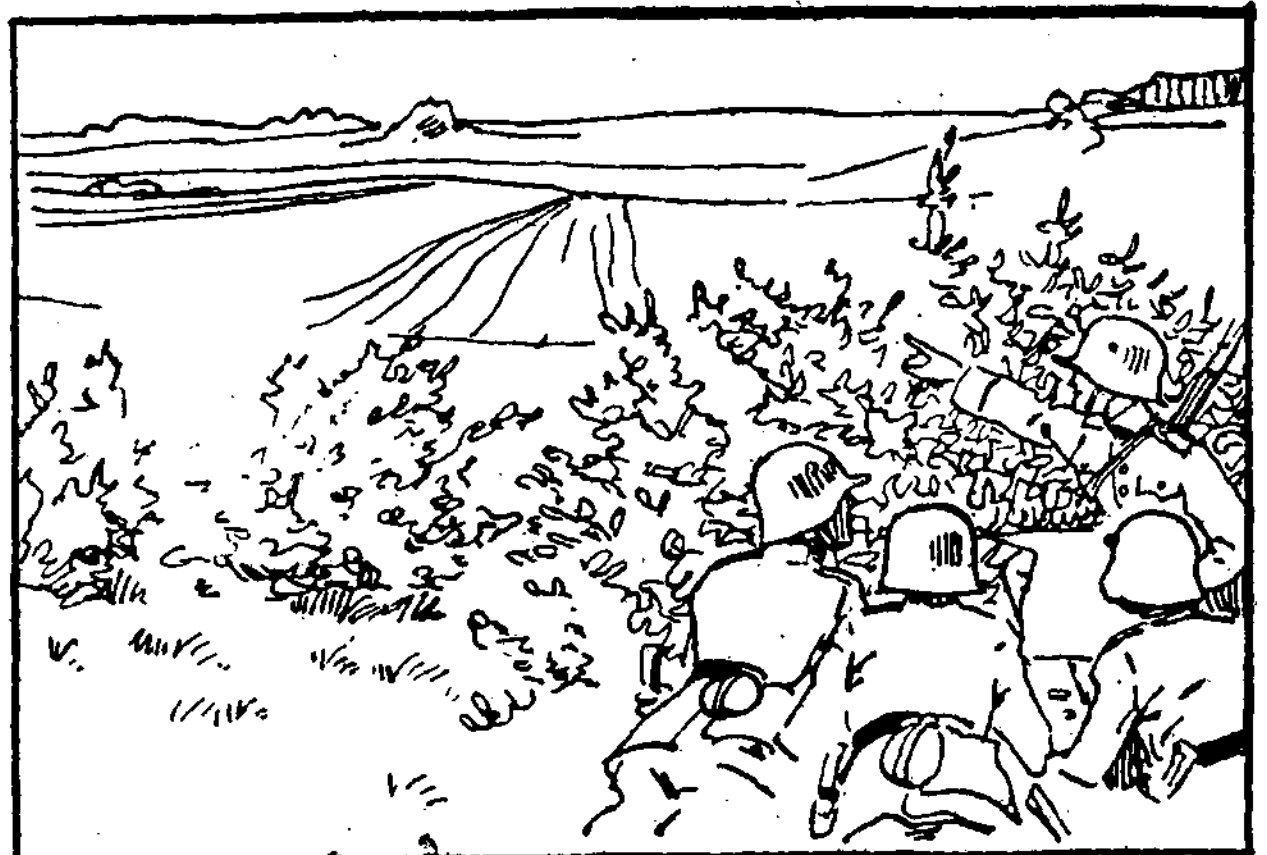
Vadinasi, priemonės rastos. Dabar pasižiūrėsime, kas mums padeda ir kaip ta pagalba naudotis. Mano artimiausiame užpakalyje eina mano vadas, vyr. leit. Karklas, su kuriuo aš laikysiu ryšį akimis, šifviais ir prikomandiruotu man pasiuntiniu. Šonuose eis uždavoros patruliai, kurie **patys taikinsis** prie mano išsiųstų patrulių.

Vadinas, daugiau man nieko nereikia. Iš čia, viską suglaudęs krūvon ir „kliūtis“ su „pagalba“ palyginęs, nutariu:

Grenadierių grandį siųsti „saujos išvaizdoje“ pirmyn, o pats su k. grandimi, sakysim, „išbarstytos“ vorelės išvaizdoje, sekti jos užpakalyje. Mano grenadieriai, **Sausio** vadovaujami, **turi išžvalgyti pakeičiui kliūtis**, o aš savaisiais **saugosiu kelia**. Grenadieriai eis taip... Iki Nendrių — bent kiek „susiglaudę“ (tarytum rankos kumštis), o pro Pempų dvarą, abipus kelio „išsiskėtę“ (nelyginant išskėsti rankos pirštai). Nuo Pempų, pro miškus B, C ir penkias naujakurių trobas, jie dar daugiau „išsiskės“, kad paskui Bajorų pelkę ir dvarą praeitų bent kiek „susiglaudę“. Pagaliau, kol grenadieriai išžvalgys Bajorų dvarą, aš su k. grandimi juos pasivysiu. Iš čia **Sausis** su savo vyrais guls ties aukštuma 82,7, o **aš su likusiais** žmonėmis užimsiu Bajorų miško pietų dalį.

III.

Štai jums, vyrai, vienas iš daugybės pavyzdžių, kaip turi rasti sprendimą sąmoningas Lietuvos puskarininkis. Neužmirškite, kad po sprendimo eina dar sunkesnis dalykas — būtent — **jo paaikškinimas**.

Brėž. 1.

mas žmonėms. Kaip tas atliekama, rodo čia pat pridodamas brėž. 1 num.

Jūs matot iš jo, kaip **protiškai ir atsargiai** aiškina mūsų Žiedas gauto uždavinio aplinkybes ir sprendimą (iš krūmų, beaugančių Virbalų dvaro pakelėje. Šalia jo guli, matyti, abu jaunesni puskarininkiai ir **Sausio** pavaduotojas; prie netoli gi esančių žmonių liko **Bauros** pavaduotojas).

Po to viso pažiūrėsim, kaip priimtas mūsų sprendimas atrodo įvykdomas uždavinio klausimuose.

Atsakymas V.

Iš Virbalų dvaro eita taip: priekyje — **Sausio** grandis, užpakalyje, apie 100 žingsnių — **Žiedas** su k. grandimi. **Sausio** grandies žmonės taip išsiskirstę: kairėje *) kelio pusėje (takučiu, o kur patogiau kelio griovio pakrantėmis) — 2 grenadieriai, dešinėje — vėl 2 vyrai; **Sausis** su 3 vyrais ėjo kokių 50 žingsnių užpakalyje, — kelio viduriu. **Žiedas** su **Kuosa** ir k. k. grandimi ėjo taip: kelio dešinėje pusėje (takučiu) žygiavo jis pats, jo užpakalyje **Kuosa**, o paskui būrio pasiuntinys ir 5 numeris; kelio kairėje, veik lygiagrečiai slinko vorelė, susidedanti iš **Bauros**, 1 numerio, 2, 3 ir 4 numerių. Pagaliau abiejų vorelių užpakalyje, kelio viduriu žygiavo 6 ir 7 numeriai. Atstumai tarp žmonių laisvi, bet toki, kad **Žiedo** balsą kiekvienas girdėtų.

Iš Nendrių vienkiemio išeinant v. pat. branduolys žygio tvarkos nepakeitė. **Sausio** grandį **Žiedo** įsakymu privijo dar 6 ir 7 numeriai iš kulk. grandies. Kai priekinė dešinioji grenadierių pora pasiekė apsodintą medžiais taką į **Pempių** dvarą **), tai susidarė štai kokia padėtis: tuo taku nužygiavo du žmonės ir **Sausio** pavaduotojas, dešiniu kelio grioviu ėjo vėl 2 žmonės, pagaliau kairiuoju vėl 2 žmonės. **Sausis** su 6 ir 7 numeriu ėjo paskui savuosius jau kokių 25—30 žingsnių užpakalyje.

Atsakymas VI.

Sausio pavaduotojas su 2 žmonėmis praėjo **Pempių** dvarą vakarų kraštu; pora, žygiuojanti dešiniuoju kelio grioviu, — rytų kraštu, bet taip, kad dvaro sodne vieni kitus galėjo matyti. Iš kairės einanti trečioji pora praėjo pro atskirą namutį, kurs riogso prie kelio nuo **Pempių** į rytus ir pasuko į takutį, beinanti prie namiuko, kurį matome po parašu „dv.“. **Sausis** su 6 ir 7 numeriu sumažino truputį žingsnį ir veik kartu išėjo su savo patruliais į kryžkelę tako su keliu, **Pempių** dvaro pietinėje pusėje. **Žiedas** laikėsi senos žygio tvarkos.

Atsakymas VII.

Sausio pavaduotojas su 2 vyrais patraukė kryptimi 79,8 — I-ji naujakurio troba; antras iš dešinės patrulis patraukė keliu — tiltelio kryptimi. Kai visi žmonės išėjo į I-os naujakurio trobos skersinį, vieną porą **Sausio** pavaduotojas leido iš „B“ miško dešinės, antrą — iš kairės, o pats ėjo jo viduriu. Pro III naujakurio trobą slinko **Sausis** su 6 ir 7 numeriais; pagaliau pro II trobą ėjo kairiausioji patrulių pora.

*) Visur vartosime kairė ar dešinė, atsisukę veldu į priešų pusę; ateltyje tačiau panašių žodžių vengsime.

**) Artl pusės klm. į pietus nuo Nendrių.

„C“ miškas buvo išžvalgytas taip: jį iš dalies „stebėjo“ einančioji vyrų pora kairėji miško B pusėje, o iš dalies pats **Sausis**, beeinas pro III naujakurio trobą.

Visas tas žygis buvo taip sumaniai vedamas, kad sustiprinta grenadierių grandis vienu laiku išėjo į liniją: V, IV naujakurio trobos ir medžių krūva šalia akštumos 70.

Atsakymas VIII.

Visa grenadierių grandis (be 2 žmonių, bet su 6 ir 7 k. g. numeriais) išėjo į tarpą: miškiukas šalia kelio į **Kiškių** m. — aukštuma 82,7, o privijęs ją **Žiedas** su k. grandimi (be 6 ir 7 numerio, bet su 2 **Sausio** žmonėmis) užėmė **Bajorų** miško pietų dalį ir šunkelį į **Pakiškio** kaimą *). Tuo tarpu užėmęs **Bajorų** dvarą v. l. **Karklas** davė ženklą visiems truputį sustoti.

Atsakymas IX.

Kada v. l. **Karklas** su būriu atsidūrė **Nendrių** vienkiemyje.

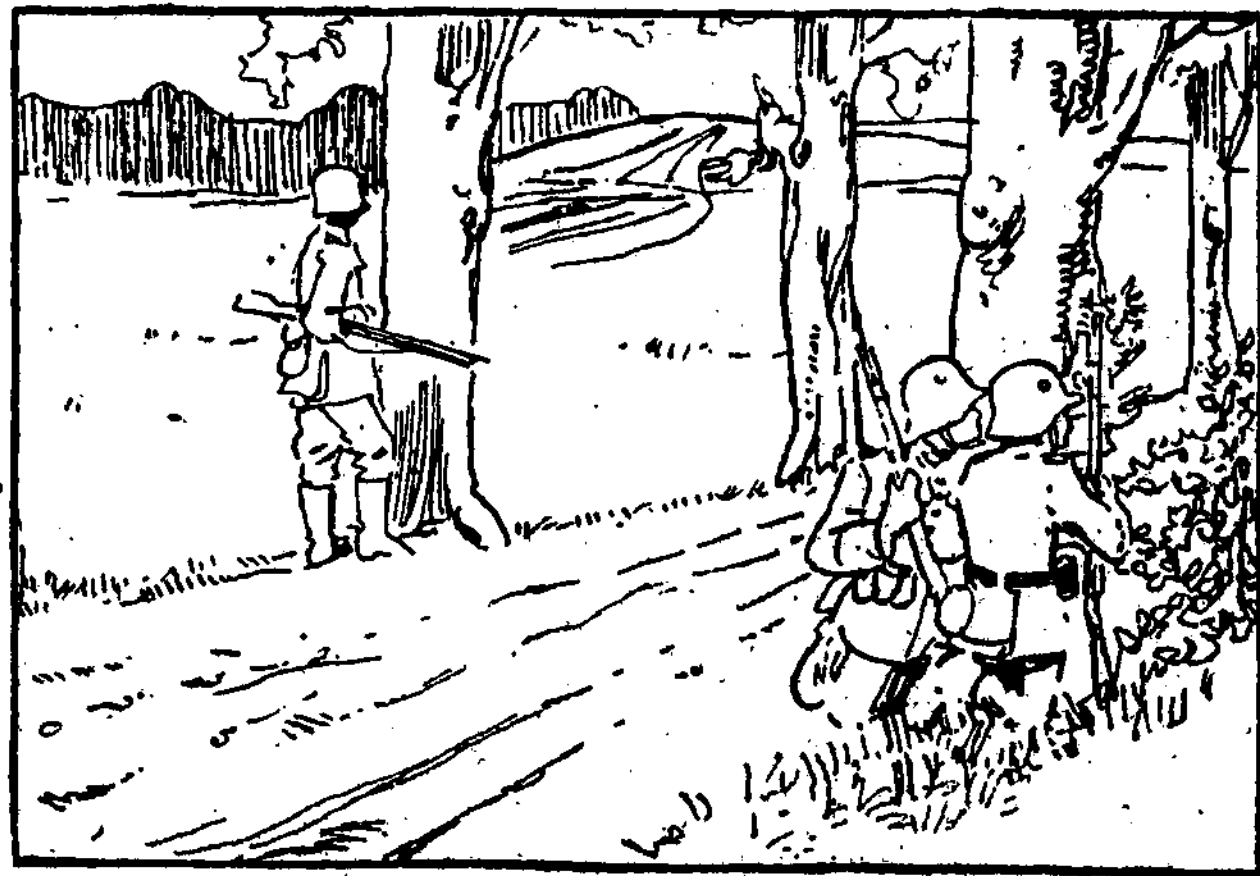
Atsakymas X.

Kada I-ji kuopa su v. l. **Galvos** būriu perėjo **Meškų** kaimo tirtą, tai prie jo prisijungė v. p. **Rankos** sargybos branduolys, o kai tas būrys priėjo prie **Virbalų** dvaro, tai prie jo prisijungė ir j. p. **Akis** su savo postu. **Slapukai** prašvitus buvo nuimti.

IV.

Kaip matote, vyrai, tasai apsaugos žygis — ne lengvas dalykas ir reikia turėti gerus išminklintus vyrus, kad jie be triukšmo ir keiksmų atliktų aną sunkų kelią nuo **Virbalų** iki **Bajorų**.

Juk kai žygiavom iš **Virbalų** dvaro, kiekvienas ėjo ramiai. Iš **Nendrių** vienkiemio **Sausis** reikėjo sustiprinti 2 žmonėmis, o jo pavaduotoją siųsti patrulin. Prie **Bajorų** artėjant **Žiedas** su branduoliu turėjo gerokai pasiskubinti, o iš jų išėjus visas mūsų patrulis atsidūrė, taip sakant, „linijoje“. Gerai, kad priešas mums netrukdo, tiltai tvarkoje, gyventojai čia ištikimi ir t.t. O jei tos visos kliūtys ant mūsų galvų užvirstų, tuomet tik laikykis!

Brėž. 2. Jaun. p. **Sausis** su 6 ir 7 nr. seka savo kairiojo posto žygi

Pagaliau tas nedidelis, palyginus, vyr. patrulio žygis turėjo būti atliktas taip, kad visus apsaugos privalumus išlaikytų.

*) Į VI naujakurio trobą ir anapus **Bajorų** miško išėjo svetimi patruliai.

Idomu sužinoti, kokie tie privalumai? Jų, vyručiai, nedaug, bet jie svarbūs. Pirmiausia esame reikalingi tvirtai ir aiškiai noro priešą iš mūsų žemės žūt - būt išstumti. Toliau — savo da'į nuo smulkių ir nereikšmingų priešų dalių kenksmingo veikimo apsaugoti. Pagaliau, jei tas priešas būtų stiprus, tai kad mūsų dalis, prieš susiremiant su juo, laiku užimtų reikalingą kovos tvarką ir patogias vietas.

Pirmas privalumas gaunamas iš tvirtos savo tėvams, giminėms ir šiaip gimtajam kraštui meilės,

antras — kai būsim budrūs ir gudrūs ir tas menkas priešas daleles be didelio triukšmo ir šūvio sučiupsim (raiteliai, pėst. žvalgai, šnipai) arba užtvorų, o galiausia priekinės rinktinės pagalba, — sunaikysim (ypač šarvuočius, aeroplanus). Trečias — kai būsim atkaklūs, t. y. nors priešas būtų ir tvirtas, bet nebijosis su juo susiremti.

O tam visam reikalingas mokslas ir praktika. Todėl — mokykimės!

S: Zaskėvičius.

Pareigų kelias.

Mes einam pareigų kelias,
Siekt laisvės ir tiesos.
Mes ėjom erškėčių dygliais,—
Mes bręstam laisvės spinduliuos!..

Veltui, veltui priešų gaujos
Atimti laisvę mūs mėginat.

Mes einam Lietuvos kelias
Pramintais mūs didžiaviry
Su vilčia, su veidais šviesiais
Nebijom niekšų dezertyrų!..

Iškėlę Vytį mes aukštyn,
Ir himną laisvės užgiedoję
Tėvynės kelias vis pirmyn!
Išgamų spąstus sugriovę...

Ill. Ant. Jokimas.

Kabelio linijos tiesimas lauke.

Feljetonas.

Burtai.

Žmonių daugumas mano ir net mokslo vyrai tvirtina, kad pasaulį jokių antgamtinių jėgų nėra. Aš smarkiai jų nuomonę smerkiu! Ir į antgamtines jėgas pašėlusiai tikiu! Ir kaip tu „griešnas“ žmogus netikėsi, jeigu įvairūs stebuklai ir „sučeravojimai“ — net akis bado. Labiausiai burtai pas mus paveikia žydą ar šiaip kokį nors ne grynai lietuviško kraujo žmogų. Žiūrėk, čia buvo žmogus sveikas ir turėjo visas gamtos dovanas. Tik staiga gauna iš tam tikrų burtininkų raštą su slaptingosios magijos parašu — ir be jokių operacijų tai pirštai nuo rankos nukrinta, tai užkulnys stiklų prilenda, tai į krūtinę, velnias žino, kas pradeda durti, žodžiu, žmogaus ramų gyvenimą pradeda persekioti įvairios nelaimės bei ligos.

Štai, pavyzdžiui, kad ir toks liūdnas faktas: Asilų sodžiuje gyveno vieno ūkininko sūnus. Nuo pat gimimo dienos sveikas ir tvirtas, žodžiu, vyras, kaip reikia, su visais privalumais.

Sulaukė 21 metų amžiaus. Vieną dieną gauna iš kažkokių valdiškų asmenų (tur būt, „valdiškų burtininkų“) raštą, kuriame puikiai lietuviškai parašyta: „Mikui N. tokią ir tokią tai dieną reikalinga parodyti naujokų ėmimo komisijai savo kūną“. Rodos, popierius kaip popierius, tik visa minėtam rašte „prašmatnybė“ — raudonas valdiškas antspaudas, it Gelumbausko beigelis, ir kažkaip keistai suraityti parašai. Daugiau nieko tokio įtartino. Todėl jį Mikas be baimės

įsidėjo į kišenių. Bet... Vos tik praėjo viena diena, kai Miką ištiko skaudi nelaimė! — Šit, braukšt, ir nukrito Mikui dešinės rankos rodomasis pirštas. Ir koku būdu. Jis pats nežino! Tik žiūri, kur piršto būta, tik kraujas čiurliais eina... O pirštas guli ant žemės ir nebemano Mikui tarnauti. Mat, velniava! Argi tai ne burtų būta? Juk gana aišku, kad šitas popierėlis visa tai padarė! — Įdėtas į kišenių savo burtais nutraukė žmogui priklausantį organą! Nėra, nėra piršto, tiek to! Ir vėl Mikas būtų sau ramiai gyvenęs — juk jis ne iš piršto gimęs! Bet burtai nepasitenkino piršto auka. Šit, kur bus buvęs policininkas ir pristojęs prie Miko. „Kur gi?“ — sako, — „Mikai tavo pirštas?“ — Be piršto mes tau gyventi neleidžiame. Esi dar nevedęs — apsivesi, užkrėsi dar tautą bėpirščių veisle! Tai nusikalstamas darbas prieš tautą ir gamtą. Tai valstybinio turto aikvojimas! Mes darome visokias mankštas, kad tik augtų žmogaus kūno dalys, o jūs jas naikinat! Jūs sugalvojot naujai žmogų reformuoti.

Nors ir stengėsi Mikas įrodyti, kad pirštas dingo be žinios, bet, matyti, policininkas buvo didelis stebuklų priešas. Nieku būdu netikėjo Miku. Be to, bijodamas, kad visuomenė neužsikrėstų „bėpirščių epidemija“, pasitaręs su atitinkamais medicinos organais, kol paaiškės kur dingo pirštas, atskyrė Miką nuo visuomenės — liepė apsigyventi tam tikroj, „įstajogoj“. Paskutinėmis žiniomis pranešama, kad atitinkamos komisijos pripažinta, jog Mikui tuose namuose reikšią gyventi apie porą metų, kol visai burtų galia jam paaiškės!

Ill. Ant. Jokimas.

Kar. sporto pirmenybių nuotrūpos.

Pirmenybėse dalyvavo 16 kariuomenės dalių. Kai kurių dalių sportininkai buvo įsilieję į kitas dalis. Geriau dalyvauti savarankiškai, tuo labiau, kad tas atneša mažai naudos. Dalyvių skaičius šiais metais buvo arti 800, didesnis už 1927 m. — 500 dalyvių.

Pirmos vietos per 4 kariuomenės sporto pirmen. teko: 1926 metais Karo Mokyklai, 1927 ir 1928 m. 2 pėst. pulkui, 1929 m. 7 pėst. pulkui. Antros vietos: 1926, 1927 ir 1928 metais 7 pėst. pulkui, 1929 m. 2 p. p. Trečios vietos — 1926 ir 1927 m. 5 pėst. pulkui, 1928 ir 1929 m. Techn. rinkt.

* *

Dovanomis šie metai buvo turtingesni už praėjusius metus. Iš viso jų buvo 22. Iš jų 5 pereinamosios, 9 asmeninės ir 8 vienkartinės.

Verta pažymėti ir pareikšti padėkos žodį p. Českoslovakijos atstovui, kuris, kaip ir jo pirmtakūnas prof. Galia, gyvai domisi mūsų karo gyvenimu ir rodo jam palankumą. Tą palankumą teko patirti iš pono atstovo ir šiais metais, kuris paskyrė net 8 dovanas.

Prie progos negalima nepastebėti ir nutylėti mažo, bet reikšmingo fakto.

Yra Kaune sporto ir gimnastikos įrankių krautuvė S. Trinkovskio ir Ko. Šios krautuvės patarnavimu pasinaudota perkant visai kariuomenei sporto bei gimnastikos įrankius. Už pirktus įrankius Trinkovskiui buvo sumokėta per 75 tūkstančius litų. Suma nemaža ir nuo jos pelno procentai irgi nemaži liko. Bet mums ne tas rūpi. Svetur panašios krautuvės atidžiai seka ir domisi rengiamomis pirmenybėmis. Štai Prancūzijoje 1927 m. per kariuomenės manevrus viena motociklų firma buvo suteikusi manevruojančiai kariuomenei savo motociklus ryšiams palaikyti. Pas mus irgi tokie dalykai praktikuojami. Per motociklų rungtynes vietinių benzino firmų atstovai buvo suteikę dalyviams dovanai benzino ir alyvos ir be to dar nugalėtojams dovanas. Jie turi gerą progą pareklamuoti savo firmą ir jos dirbinius. Antra, paskatino plėstis kokiai nors sporto šakai ir bendrai sportui. Bet to negalima pasakyti apie Trinkovskį ir Ko. Ši firma sporto rungtynėmis visiškai nesidomėjo.

* *

Pirmenybių rezultatus, atsizvelgiant į blogas oro sąlygas ir menką dalyvių pasiruošimą, reikia laikyti patenkinamais. Palyginus juos su kitų valst. kariuom. rezultatais ir pasauliniais, jie taip atrodo (žiūrėk lentelę)

Kiek mes esame atsilikę nuo jų — lentelė vaizdžiai rodo. Kaip matome iš kaimynių valst. išsiskiria savo aukštais rezultatais Suomija.

* *

Bėgimų metu teko pastebėti pas kai kuriuos dalyvius visai menką žinojimą ir supratimą apie bėgimo stilių ir techniką. Tą patį galima pasakyti ir dėl mėtymų. Nežinojimą galima iš dalies pateisinti. Iki šiol buvo jaučiamas literatūros fizini. lavini. klausimais trūkumas, be kurios sunku daryti „perversmus“ sporte ir žengti priekin. Dabar sportuojančios kariuomenės džiaugsmui iš spaudos išėjo kpt. dr. A. Jurgelionio knyga — „Kariuomenės fiziškas lavinimas“. Sportininkai turės dabar nepamainomą vadovą visose sporto šakose. Tik gaila, kad knyga pa-

Sporto šaka	Lietuva 1929 m.		Estija 1928 m.	Suomija 1929 m.	Lenkija 1929 m.	Pasauliniai
	Kariuom.	L pirm.				
Bėgimai:						
100 mtr.	12,1 s.	11,5 s.	12,0 s.	11,0 s.	11,8 s.	10,4 s.
200 "	26,1 "	24,2 "	24,4 "	22,7 "	24,0 "	20,6 "
400 "	—	54,4 "	52,4 "	—	53,4 "	47,4 "
800 "	2 m. 13,7 "	2 m. 02,6 "	—	1 m. 56,0 "	2 m. 05,3 "	1 m. 50,6 "
1500 "	4 m. 43,5 "	4 " 30,0 "	—	—	4 " 23,7 "	3 " 51,5 "
5000 "	17 m. 30,8 "	16 " 55,4 "	16 m. 28,4 "	—	16 " 57,1 "	14 " 28,2 "
110 mtr. (barjerin.)	19,4 "	—	16 " 08,0 "	—	19 " 01,0 "	14 " 06,0 "
Mėtymai:						
Leties	45 mtr. 52 c.	49 mtr. 72 c.	52 mtr. 57 c.	—	52 mtr. 02 c.	69 mtr. 88 c.
Disko	32 " 45 "	38 " 00 "	39 " 00 "	44 mtr. 19 c.	30 " 07 "	48 " 20 "
Rutulio (stūmimas)	10 " 59 "	11 " 13 "	13 " 20 "	—	10 " 97,5 c.	16 " 01 "
Šokimai:						
1 aukšįj	1 mtr. 60 c.	1 mtr. 65 c.	1 mtr. 65 c.	1 mtr. 81 c.	1 mtr. 74 c.	2 mtr. 03 c.
Su kartimi	3 " 05 "	3 " 02 "	—	—	3 " 45 "	4 " 27 "
1 tolį	5 " 93 "	5 " 76 "	6 " 31 "	7 " 00 "	—	7 " 98 "

sirodė kariuomenės pirmenybėms praėjus. Apie ją plačiau teks pakalbėti atskirai.

Likusias VI - XVI vietas dalys pasiskirstė taip: VI vieta — 9 pėst. p. (11486,23 tšk.), VII v. — 8 p. p. (11400,55 t.), VIII v. — 2 artiler p. (11170,80 t.), IX v. 5 p. p. (10834,04 t.), X v. — aviacija (10585 t.), XI v. — 1 p. p. (10490,67 t.), XII v. — 2 ulonų p. (10408,98 t.), XIII v. — 4 artil. p. (9252,41 t.), XIV v. — atskir. art. gr. (8705,82 t.), XV v. — 3 artil. p. (5438,33 t.) ir XVI v. — gusarų p. (5169,67 t.). J. Jdvl.

Ministerių Kabinetas sudarytas ir Respublikos Prezidento patvirtintas.

Rugsėjo 23 d. naujai paskirtas ministras pirmininkas p. J. Tubelis pristatė p. Respublikos Prezidentui savo Ministerių Kabineto sąrašą, kuris yra toks: ministras pirmininkas, finansų ministras ir laikinai einas užsienių reikalų ministerio pareigas p. J. Tubelis, žemės ūkio ministras p. J. Aleksa, krašto apsaugos ministras pulkininkas ltn. J. Variakojis, vidaus reikalų ministras pulkininkas J. Musteikis, teisingumo ministras p. A. Žilinskis, švietimo ministras p. K. Šakenis, susisiekimo ministras inž. V. Vileišis.

Ponas Respublikos Prezidentas įteiktą Ministerių Kabineto sąrašą patvirtino.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

2 art. pulko 10 metų sukaktuvės.

2-jo artilerijos pulko 10 metų sukaktuves š. m. rugsėjo mėn. 15 dieną iški'mingai šventė ne tik tai šis pulkas, bet ir Kėdainių miesto visuomenė. Šios sukaktuves buvo tuo labiau džiaugsmingai švenčiamos, nes į tą šventę teikėsi atsilankyti tautos mylimas Respublikos Prezidentas ir vyriausybės atstovai. Mieste buvo pastatyti net dveji gražūs vartai su pasveikinamaisiais šūkiiais ir papuošti vainikais.

Į šventę atvyko taip pat ponja. Prezidentienė, vidaus reikalų ir susisiekimo ministrai, valstybės kontrolierius, vyriausiojo štabo viršininko pavaduotojas gen. št. pulkininkas Gerulaitis ir kiti aukšti kariuomenės viršininkai.

Prie iškilmės vartų vyriausybę sutiko I-os karo apygardos viršininkas generolas lt. Tamašauskas, 2-jo artilerijos pulko vadas gen. št. pulk. lt. Kibirsktis, artilerininkų garbės kuopa su orkestru, rikiuoti šauliai, ugniagesiai, mokyklos, vietos įstai-gų vyresnybė, dvasininkai ir įvairios vietinės organizacijos. Apie Respublikos Prezidento ir vyriausybės atvykimą plačiai pagarsino patrankų šūviai užmiesty.

Sveikinamąją kalbą pasakė Kėdainių miesto burmistras Bagdanavičius, reikšdamas kėdainiečių džiaugsmą sulaukus savo mieste mylimą Tautos Vadą ir linkėdamas Dievo apsaugos brangiai Prezidento sveikatai, kad jis, visos tautos mylimas, ga-

lėtų laimingai vadovauti tautai ir valstybei dar ilgiausius metus.

Sutiktieji ir pasveikinti aukštieji svečiai nuvyko į pulko mokymo aikštę, kurioje įvyko paradas.

Šioje aikštėje, pulko orkestrui griežiant, pamaldas laikė vyriausias kariuomenės kapelionas kun. Mironas, kuris po mišių pasakė pamokslą, tarp kitko primindamas, kad pulkas, kaip ir visa mūsų kariuomenė, tikrai Dievo apvaizdos laiminamas iš mažos užuomazgos išaugo į rimtą ginkluotą jėgą. Dievas padėjo lietuvių tautai, daug iškentėjusiai praeity ir nepraradusiai vilties ir tikėjimo į gražią ateitį. Tad ir dabar pulko kariai turėtų mokytis iš savo pulko praeities ir dirbti, pavesdami savo ateitį Dievo apvaizdai, savo tautos ir tėvynės gerovei.

Po to, Valstybės Prezidentas, lydintas aukštų kariuomenės viršininkų, pasisveikino su pulko baterijomis, šauliais, mokyklomis, ugniagesiais ir geležinkelininkais, kurių komandos buvo susirikiavusios greta pulko.

Po parado baterijos rodė savo išvažiavimą į poziciją. Į aikštę risčia atvažiuoja baterija, sustoja, pabūkliniai greit atkabina patrankas, įtvirtina jas vietoje ir pasiruošia šaudymui; po to pabūkliai vėl greit prikabinami prie pirmgalių ir baterija bema-tant, tučtuojau pakeičia poziciją. Be to, viena baterija, kapitono Sidabro vadovaujama, užėmusi poziciją šioje aikštėje, paleido artilerijos ugnį: per pusę

2-jo artilerijos pulko iškilmų vaizdas: viršuje — J. E. Valstybės Prezidentas su ponja Prezidentiene ir su kitais aukštaisiais svečiais pamaldų metu; apačioje — 2-jo art. p. karininkai ir kareiviai per pamaldas.

minutės paleido 16 kartečinių šūvių. Tiek vyriausybė, tiek visuomenė gėrėjosi tokiais greitais mūsų artilerijos dalių veiksmis kautynių aplinkybėse ir didžiavosi mūsų tautos ginkluotomis jėgomis. Artilerijos mankšta lauke ir šaudymas buvo netikėtas siurprizas, kuris padarė visiems žiūrovams stipraus įspūdžio.

Parado pasižiūrėti buvo atvažiavę daug ūkininkų net iš tolimesnių valsčių. Kariuomenė yra mylima plačiųjų tautos masių, nes šiandien mūsų tautiečiai gyvai jaučia, kad mūsų kariuomenė yra mūsų tautos dalis. Tai yra džiuginantis reiškinys.

Visi gerai žinome, kad Kėdainių miesto gyventojų daugumas dar ne taip senai buvo ap'enkėję. O šiandien kėdainiečiai vieningai parodo gražų patriotiškumo pavyzdį, kuris vaizduoja gerą jų sugyvenimą su pulku. Po parado pulko karininkų ramovėje Kėdainių apskrities gydytojas d-ras Sivickas kėdainiečių vardu įteikė pulkui gražų Vytauto Didžiojo bustą iš paausuoto gipso ant dailaus pastovo su sidabrinė užrašo lentelė, ant kurios uždėtas dailus emaliuotas Kėdainių miesto herbas, ir pasveikinęs pulką, tarp kitko pasakė: „Kėdainiai — buveinė Radvilų, tu, kurie kovojo dėl mūsų tėvynės nepriklausomybės, ir paskutinysis iš jų Jonušas, prieš pakirstas, guli Kėdainiuose. Jonušo laikais Kėdainių vardas skambėjo Lietuvoje ir per iškilmingas šventes gaudė tvirtas Jonušo karių valio! Rusų kariuomenė čia gyveno savo atskiru gyvenimu, nes mes buvome jai svetimi, o ji mums tuo labiau svetima ir nereikalinga. Daug išvargome per vokiečių okupaciją! Bet štai, mūsų tautos vadai įžiebė lietuvių širdyse tėvynės meilės ugnį, kuri suliepsnojo taip, kaip žiloje senovėje liepsnojo aukurai, šaukiantieji ginti Tėvyne. Ir mes, kėdainiečiai, išvydome savus karius ir išgirdome, kaip senovėje mūsų protėviai girdėjo, džiuginantį valio! Ir su mumis pradėjo gyventi nebe svetimi, bet savi, garbingi kariai! Tai buvo prieš 10 metų. Mūsų kariuomenė buvo lyg kūdikis, suvystytas paprastais kaimo vystyklais — tai artojai tik pradeda mokytis ginklą valdyti. — Tačiau tam kūdikiui duodami sunkiausi uždaviniai: augti, mokytis ir ginti tėvyne! Ir jis auga, mokosi, gina ir apgina tėvyne ir drąsiais savo žygiais net plačiame pasaulyje įgyja pagarbos. Teko išeiti erškėčių keliai, daug darbų atlikti, daug vargo ir skurdo pakelti, daug parodyta pasiryžimo, pasiaukojimo. Taip žengiant pirmyn, jau per kitas dešimtmečio sukaktuves mes su visa Lietuva tikimės įpinti į jūsų laurų vainiką mūsų sostinės Vilniaus atvadavimą! Ponai karininkai, jūsų pulkas savo pasiryžimu, drausmę duodate mums puikiausią pavyzdį. Jūs kasdien savo dainomis žadinate tėvynės meilę tiems, kuriems istorijos įvykių buvo užslopinta. Jūs savo jaunyste ir gražumu puošiote mus. Už visa tai visuomenė dėkinga jums. Kėdainių miesto ir apskrities visuomenė, pareiškdamą savo pagarbą ir padėką už garbingus pulko nuopelnus ir atliktus darbus, prašo priimti šią kuklią dovanėlę“.

Ats. karin. Dragūnas pasveikino pulką XVI-os šaulių rinktinės vardu ir įteikė adresą.

Po to buvo iškilmingi pietūs. Respublikos Prezidentas pirma pasveikino kareivius, primindamas sunkią valstybės ir kariuomenės kūrimosi pradžią, šio pulko ir visos kariuomenės svarbą visai tautai ir valstybei ir reikšdamas vilties, kad kitą pulko de-

šimtmetį švenčiant jau turėsime atvaduoatą ir Vilnių. Labai turininga ir jausminga Tautos Vado kalba tiek giliai sujaudino visus, kad kuone visų kareivių akyse žibėjo neslepamos ašaros, o griausmingas jų valio, rodėsi, kareivinių mūrus suardys!

Gretimose salėje buvo suruošti pietūs karininkams ir svečiams. Čia taip pat buvo pasakyta gražių kalbų. Į sveikinimus atsakė pu'ko vadas.

Vakare buvo suruošti pasilinksminimai. Be to, amerikietis savanoris Milius miesto aikštėje nemokamai rodė kareiviams ir civiliams kino filmas.

Kpt. J.

9 p. pulko 10 metų sukaktuvių minėjimas.

Rugsėjo 22 dieną 9 p. pulkas ir visas Mariampolės miestas turėjo nepaprastą iškilnių dieną. Tą dieną 9 p. pulkas, sulaukęs savo 10 metų gyvavimo, gavo vėliavą — brangų ir reikšmingą ženklą. Iškilnės ir visos ceremonijos praėjo labai gražiai ir išpūdingai.

Į „Lietuvos Aido“ korespondento klausimą dėl iškilnių išpūdžių, ponas Respublikos Prezidentas savo ranka malonėjo taip parašyti:

„Vytenio kunigaikščio pulkas sudarė man geriausio, maloniausio Lietuvos ginkluotų pajėgų šeimos išpūdžio. Ryšyje su vėliavos įteikimu šiam pulkui yra man visų brangiausias atminimas, kad arkivyskupas Karevičius, kaip dvasios vadas, pirmame Lietuvos kariuomenės parade laikęs pamaldas ir sakęs žodį jo dešimties metų sukaktuvių; laikė pamaldas ir tarė nuoširdų religingą palaimos tai kun. Vytenio karių šeimai žodį. A. Sm.“

Plačiau apie pulko šventę ir pačias iškilmes įdėsime kitam „Kario“ nr.

Grįžo iš atostogų.

Vyriausio Štabo viršininkas gen. št. pulk. Kubilūnas rugsėjo m. 23 d. grįžo iš atostogų ir pradėjo eiti savo pareigas.

Naujo anglų tanko demonstravimas.

Rugsėjo 23 d. Freidoje buvo pademonstruotas lengvojo tipo anglų tankas mjr. Garden-Loyd, firmos „Vickers“. Motoras Fordo 22 efektyvinių jėgų. Svoris — 1537 klg., ilgis — 2,46 mtr., skersai 1,70 mtr. ir aukštis 1,22 m. Šarvai: viršuj — 4 m. m., užpakaly ir iš priešakio — 8 mm., iš šonų — 6 mm. Greitis geru lygiu keliu ligi 45 klm. Benzino suvartojas — 4,5 ltr. 19—20 klm.

Demonstruojant dalyvavo aukštieji vyr. štabo karininkai, daugelio dalių viršininkai ir karininkai. Daugiausia karininkų buvo iš specialių kariuomenės dalių. Tankas pasižymi nepaprastu savo judrumu ir paslankumu. Apginkluotas tik vienu sunkiuoju kulkosvaidžiu, kuris lengvai gali būti nuimtas ir statomas ant stovo, čia pat vežiojamas. Vietų tenka tik dviem: šoferiui ir kulkosvaidininkui.

Prie tanko užpakaly vartojama priekaba (vežimėlis), kur lengvai gali tilpti šeši žmonės ir lengvai patraukiami. Tame vežimėly gali būti vežiojama ir tiekama į priešakines linijas municija, maistas ir kita medžiaga. Vadinas, šis tankas gali tarnauti ir kaip traktorius, paveždamas per pusę tonos krovinių.

Jis Šaulių gyvenim

Kauno šaulių choro gastrolės.

Prie šaulių sąjungos štabo Kaune bene nuo 1921 metų suorganizuotas veikia didelis choras. Beveik kasmet vasaros laiku choras gastroluoja ir provincijoje, koncertuodamas pafrontėse ir kitur, kur žmonės dar nėra visiškai susipratę. Šiomet choras jau aplankė rugpjūčio 31 d. Kėdainius, o rugsėjo 8 d. Babus, Kauno apskrity. Rugsėjo 28 d. choras vyksta koncertuoti į Širvintus.

Žemaičių šaulių manevrai.

Rugsėjo 8 d. Gadunavo apylinkėse įvyko dideli Telšių ir Mažeikių šaulių rinktinių manevrai. Manevrams vadovavo Telšių komendantas pulk. Rusteika. Nežiūrint nepalankaus oro, šaulių manevruose dalyvavo labai daug, ir praėjo tvarkingai. Atvykę į manevrus svečiai — šaulių sąjungos karinio paruošimo viršininkas maj. Kairūkštis, Latvijos šaulių (aizsargu) atstovai ir kiti manevrais buvo patenkinti. Po manevrų atviram ore buvo atlaikytos pamaldos; vėliau įvyko paradas. Parade, kaip ir manevruose, dalyvavo šauliai pėstininkai, šaulės, raiteliai, dviratininkai, motociklistai ir vienas šarvuotas automobilis.

a.

Sporto kronika

KSK - Kultus A. L. Kovas A. L. Rugsėjo m. 18 d. įvyko lygos futbolo rungtynės tarp minėtų komandų. Pirmam puslaiky KSK - Kultus laimėjo santykiu 2:1. Antram puslaiky Kovas turi daugiau progų, bet jų neišnaudoja. Tuo tarpu KSK - Kultus turi didesnę laimę ir šį puslaikį laimėjo 2:1. Tuo būdu laimėjo KSK - Kultus santykiu 4:2.

Lietuva — Latvija. Rugsėjo m. 21 ir 22 d. d. Kaune įvyko lengvosios atletikos ir futbolo rungtynės tarp Latvijos ir

Lietuvos studentų. Šiose rungtynėse turėjo dalyvauti suomių ir estų studentai. Suomiai į rungtynes neatvažiavo, o estai atvažiavę pastebėjo, kad latvių sportininkų tarpe yra daug nestudentų, todėl dalyvauti nesutiko ir išvažiavo atgal. Tuo būdu iš Pabaltijo studentų olimpiados virto tarpvalstybinės rungtynės Latvija — Lietuva.

Šeštadienį įvyko futbolo rungtynės Latvija — Lietuva. Pradžioje puslaikio latviai laimė du golus. Po kiek laiko lietuvai irgi įvarė vieną. Tuo pirmas puslaikis ir baigiasi. Antras puslaikis baigėsi lygiomis 1:1. Lietuviai turėjo progos rezultata išlyginti pendeliu, tačiau jo neįmušė. Rungtynės baigiamos latvių naudai 3:2. Sekmadienį įvyko futbolo rungtynės tarp Rygos ir Kauno. Pirmas puslaikis prie vienodo žaidimo baigiamas 2:0 Kauno naudai, Lietuviai vieną golą įmušė iš pendelio. Antras puslaikis baigėsi 2:1 latvių naudai. Tuo būdu rungtynės baigėsi 3:2 Kauno naudai. Lengvoji atletikoje nugalėtoja tapo (su didelė persvara) Latvija.

KSK - Kultus A. L. — Sparta A. L. Rugsėjo m. 22 d. įvyko lygos rungtynės tarp minėtų komandų. Baigėsi lygiomis 2:2 (1:1).

Naujas pasaulio rekordas. Vokietis Gimlem pastatė naują pasaulio rekordą sunkumų kilnojime. Jis išstūmė 87,5 kg.

Užmušė boksininką. Prancūzijoje per profesionalų bokso rungtynes tapo užmuštas 15 metų boksininkas. Rengėjai nebuvo nubauti, nes jie nebuvo leidę jam boksuotis, tačiau jis pats norėjęs.

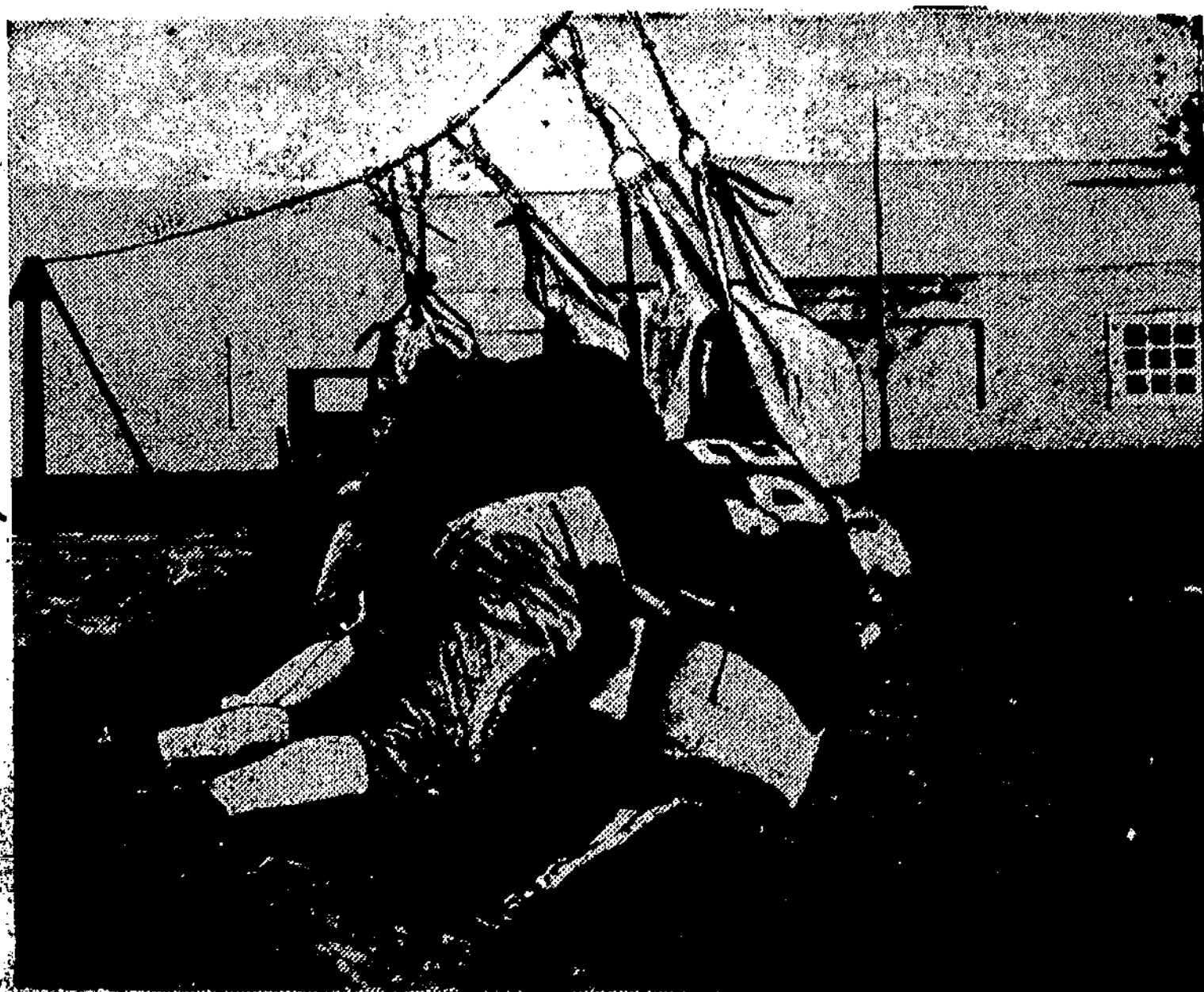
Vokietija — Anglija. Tarp minėtų valstybių įvyko lengvosios atletikos rungtynės, kurias laimėjo Vokietija. Buvo rungiamasi iš 12 šakų, iš kurių 8 laimėjo vokiečiai.

Futbolistas už 15.000 litų! Neseniai vienas Anglijos futbolo klubas pirkė iš kito klubo centro forvardą, už kurį sumokėjo 15.000 litų!

Moteris ir mes. Lenkų sportininkė Fodicka per rungtynes su Čekoslovakija numetė diską 34 mt. 92 cm. Tuo tarpu per kariuomenės sporto šventę eil. Burbaitis gavo pirmą vietą, numetęs 32 mt. 45 cm.! Ši moteris šiuo rezultatu pralenkia daugelį valstybių vyrų — sportininkų.

4 artilerijos pulkas.

Futbolas. Rugsėjo mėn. 14 d. pulko aikštėje rungtynė 4 art. pulkas su 9 pėst. L. K. Vytenio pulku dėl kariuomenės pirmenybių. Minėtos komandos jau nebe pirmieji metal rungtynėse dėl pirmenybių. Kiekvienais metais nugalėtoju išėina artileristai. Šurprizų neteko laukti ir per šias rungtynes. Nors iš pradžios iniciatyvą buvo paėmę svečiai, bet greit artileristai paveržė iš jų ir pirmą puslaikį baigia 5:0 savo naudai.

Paveikslas iš kairės: Amerikos sportininkai išrado naują būdą treniruotis — vietoj priešininkų, jie kuoja su smėlio maišais. **Pav. iš dešinės:** „Roald Amundsen“ vadinasi norvegų pastatytas laivas, lyg ir paminklas pernai žuvusiam garsiam žemių kraštų tyrinėtoju Amundsenui. Laivas visai panašus į senovės skandinavų jūrininkų, vadinamų vikingų, laivus, kuriais vikingai darė dideles keliones jūromis. „Roald Amundsen“ dabar plaukia Amerikon. Valzdely laivo priešakys su jūrininku senoviškuose rūbuose.

Nors svečiai ir pralaimėjo per pirmą puslaikį, bet per antrąjį taip pat nemanė pasiduoti. Prasideda atkaklus ir žiaurus žaidimas. Isikarščiavę žaidėjai, nors ir baudžiami, vis dėlto daro klaidas. Pagaliau svečių komandai pasiseka įmušti vienintėlį ir garbės golą iš pendelio. Rungtynės baigėsi 5:1 artileristų naudai. Dėl komandų žaidimo technikos reikia pasakyti, kad artileristų laimėjimas yra užtarnautas.

Tenisas. Rugsėjo mėn. 14 d. pulko teniso aikštelėje įvyko teniso turnyras tarp 4 art. pulko ir 9 pėst. pulko. Turnyrui iš 9 pėst. pulko dalyvių buvo kviesta daugiau, bet atvyko tik du: kap. Micevičius ir vyr. ltn. Purelis. Tuo būdu iš art. pulko jiems priešininkus taip pat reikėjo parinkti tik du: vyr. ltn. Dapkų ir viršila Šikšnių. Pagal susitarimą buvo žaidžiamos tik trys setos, iš kurių, dvi laimėjęs, išeidavo nugalėtoju. Pirmieji susitiko kap. Micevičius su vyr. ltn. Dapkum. Iš pat pradžios iniciatyvą paėmė vyr. ltn. Dapkus ir laimėjo 6:0 ir 6:1.

Antrieji susitiko vyr. ltn. Purelis su viršila Šikšnium. Čia nors buvo ir rimtas priešininkas, bet kol jis išvystė geresni žaidimą, viršila Šikšnius laimėjo 6:0 ir 6:3.

Toliau su kap. Micevičium viršila Šikšnius beveik be pilsio laimėjo 6:1 ir 6:1. Tik vyr. ltn. Purelis rimtai laikėsi prieš vyr. ltn. Dapkų, tačiau energingesniam vyr. ltn. Dapkui pasidavė 6:4 ir 6:4. Poriniam žaidime vėl išeina laimėtojais vyr. ltn. Dapkus ir viršila Šikšnius 6:3 ir 6:2.

Šios rungtynės gana gražiai baigėsi ir jas laimėjo 4 art. pulko tenisistai.

Dėl žaidimo tenka pasakyti, kad artileristai buvo žymiai geresni tiek smūgiais, tiek puolime ir priiminėjime sviedinuko. Sėkmingai laimėjus šį turnyrą, pulko tenisistai mano daugiau padaryti panašių turnyrų su dalių tenisistais.

Futbolas Karo Mokykloj. Rugsėjo 20 d. kariuomenės sporto stadione įvyko futbolo rungtynės tarp geriausių Kauno įgulos: 5 p. pulko ir Karo Mokyklos futbolo komandų.

5 p. pulk komanda išėjo aikštėn su savo geriausiais žaidėjais, o kariūnai žaidė su 3-mis atsarginiais.

Rungtynes pradeda 5 p. pulkas. Jiems tenka žaisti prieš vėją. Kariūnai žaidžia pavėjui. 1-oj žaidimo minutėj pusiau kairysis forv. kar. Januškevičius įmuša pirmąjį golą. Po to kariūnai labai dažnai bombarduoja priešo vartus. Tik 5 p. pulko vartininko dėka daug smarkių ir pavojingų smūgių buvo gražiai likviduota. Tik 10-oj minutėj kariūnų centro forv. kar. Norvaiša, gražiai apvedęs 5 p. pulko bekus, įmuša 2-rąjį golą. Po antro golo 5 p. pulko komanda šiek tiek pakrinka ir, tuo pasinaudoję, kariūnai dar įvaro 4-ius golus. Pirmas puslaikis baigėsi 6:0 kariūnų naudai.

Antrame puslaiky kariūnai laiko iniciatyvą savo rankose, tačiau jaučiamas jų nuovargis. Tuo naudojasi 5 p. pulko žaidėjai ir dažnai aplanko kariūnų vartus. Tik dėl gerų kariūnų gynimosi jie nepasiekė laukiamų rezultatų. Laimė daugiau šypsosi kariūnams ir jiems pasiseka įmušti 7-tą golą. 5 p. pulkas deda visas savo pastangas, įjems pasiseka įmušti golą tik dėl Karo Mokyklos vartininko kaltės, kuris patsai įleido į savo vartus. Po to seka dar 8-tas golas kariūnų naudai, bet po kelių minučių, išbėgus kariūnų vartininkui iš vartų, įmušamas jiems 2-as ir paskutinis golas. 48-oj minutėje kariūnai įmuša 9-tą ir paskutinį golą. Rungtynės baigiamos rezultatu 9:2 (6:0) kariūnų naudai. *Kar. St. Danilevičius.*

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

Rugsėjo mėn. 15 d. pulko sporto aikštėje įvyko futbolo rungtynės tarp 1 p. p. ir Kauno „IFK“ pirmųjų komandų.

Rungtynės buvo įdomios ir gyvos, nes „IFK“, žaidžiusi Kaune su a. l. komandomis ir nepralaimėjusi, atvyko pulkan išmėginti savo gabumus. Pirmas puslaikis baigėsi 0:0.

Antram puslaiky pulkas žaidimą paima savo iniciatyvą ir svečiams neleidžia prie pulko vartų prieiti. Po 8 min. pulko dešinysis sparnas (Listopadskis) kirto smarkų smūgį — pirmą golą; po to seka antras ir trečias. Svečiai, nebesitikėdami atsilyginti, pradeda tik gintis. Rungtynės baigėsi 3:0 pulko naudai. *V. J. J.*

SKELBIMAS

Už 300—600 lietuviškų pašto ženklų

duosiu 600—2000 čekoslovakų arba austrų p. ženklų. Pasikeitimas p. ženklais galimas ir pagal katalogą Michel.

Korespondavimas rusų, vokiečių ir prancūzų kalbomis, Majoras R. Starý.

Praha, XII, Na Zajezdu 1938.

Psichotechniškas tikrinimas.

Rygoje yra įsteigtas psichotechnikos institutas, kuriame tikrinama jaunuomenės ir įvairių amatininkų psichiškos ypatybės. Neseniai latvių krašto apsaugos ministerija nutarė tame institute patikrinti gabumus ir tinkamumą pareigoms visų kariuomenės šoferių, radio-telegrafistų, lakūnų ir karo mokyklos kariūnų.

Naujas anglų tankas.

Rugsėjo mėn. pradžioje anglai laivu atsivežė į Rygą vieną naujos sistemos tanką „Carden - Lloid“ ir jį demonstravo latvių kariuomenės vadovybei. Tankas turi 22 jėgų „Ford“ sistemos motorą; sveria 1360 klg. ir yra 130 cm. aukščio; turi vieną kulkosvaidį. Gera žvyruotais keliais per valandą gali nueiti 45 klm., kalnuota vieta — 20 klm. Degamosios medžiagos eikvojimas yra minimalus: 40 klg. degamosios medžiagos užtenka 400 klm. kelio. Tankas labai lengvas, judrus ir visai tinkamas manevrinio karo sąlygose veikti. Latviams tankas esą padaręs gera ispūdi, tačiau jie nori dar jį išbandyti manevruose.

Orlaiviai — lėktuvų bazės.

Jungtinių Amerikos Valstybių jūrų aviacija, po ilgų praktiškų mėginimų, konstatavo, kad orlaiviai gali būti naudojami, kaip aviacijos bazės. Neseniai buvo demonstruota, kaip skrendas po orlaiviu lėktuvas, tam tikru kabliu, esančiu jo viršuje, užsikabina už (orlaivio apačioje įtaisytos) kilpos. Paskui taip pat lengvai lėktuvas nuo orlaivio atsikabina. Amerikiečiai ketina šį pritaikymą panaudoti tolimiesiems skraidymams.

Vatikano kariuomenė.

Sventasis Sostas (Vatikanas), esąs Romoje, yra išskirtas iš Italijos ir sudaro mažą atskirą valstybę. Kaip kitos valstybės, taip ir Vatikanas turi savo kariuomenę. Ta kariuomenė susideda: 1) iš taip vad. „kilniosios gvardijos“, 2) šveicarietų gvardijos ir 3) armijos.

Kilnioji gvardija atsirado dar riterių laikais. Dabar šios gvardijos tėra nedidelis būrelis, aprengtais puikiais žibančiais uniformomis. Ši gvardija eina garbės sargybas, lydi popiežių per pasivaikščiėjimus ir saugo jį per audiencijas.

Šveicarietų gvardija, susideda iš augalotų tvirtų Šveicarijos vokiečių, aprengtų viduramžių mundurais. Seniau ši gvardija buvo patikimiausia popiežiaus atrama. Ši gvardija eina įgulos tarnybą ir saugo valstybės vėliavą.

Armija komplektuojama iš Vatikano gyventojų, milicijos pagrindais. Jcs yra daugiausia. Be to, dar yra žandarmerija, kuri atlieka policijos pareigas.

Nauja civilių lakūnų mokykla.

Katovičiuose (Lenkijoje) atidaryta civilių lakūnų mokykla. Į ją įstojo 60 mokinių.

Latvių lakūnai aplankė lenkus.

Šio mėnesio 12 d. atskrido (3 lėktuvais) į Lenkiją padaryti revizitą latvių lakūnai. Ekspedicijai vadovauja latvių aviacijos viršininkas pulk. Baško. Su juo atskrido dar 5 karininkai lakūnai. Pabuvę vieną dieną Vilniuje, latviai nuskrido į Lydą, paviešėti ten stovinčiam 5 aviacijos pulke. Iš Lydos latvių lakūnai nuskrido į Varšuvą. Lenkų teritorijoje latvių lyd. 3 lenkų lėktuvai.

Raudonoji kariuomenė manevruoja Lenkijos pasienyje.

Rugsėjo mėn. 13 d. Babruisko apskrity prasidėjo raudonosios kariuomenės dalių manevrai. Manevruose, be kariuomenės, dalyvauja dar savanorių organizacijos „komsomolcai“ (komunistinė jaunuomenė), priešaviacinės ir priešdujinio apsiginimo organizacijos, Raudonasis Kryžius ir kit.

Helsinkio „šiuckoro“ stovykla.

Helsinkio „šiuckoras“ (šauliai) birželio mėn. Sandgamo saloje buvo suorganizuota vasaros stovykla. Stovykla truko vieną savaitę. Iš viso buvo 140 dalyvių, iš kurių 80 jaunų berniukų. Suaugusieji šauliai kasdien turėjo po 7 val. pamokų, iš kurių 2 val. teorijos ir 5 val. praktikos, daugumoje taktikos pratinimų. Berniukai mokėsi lauko patrulių bei žvalgų pareigų, šaudymo iš smulkaus kalibro šautuvų, žemėlapių skaitymo, orientavimosi vietoj ir kit. Maistu aprūpino „lottos“ (moterys šaulės).

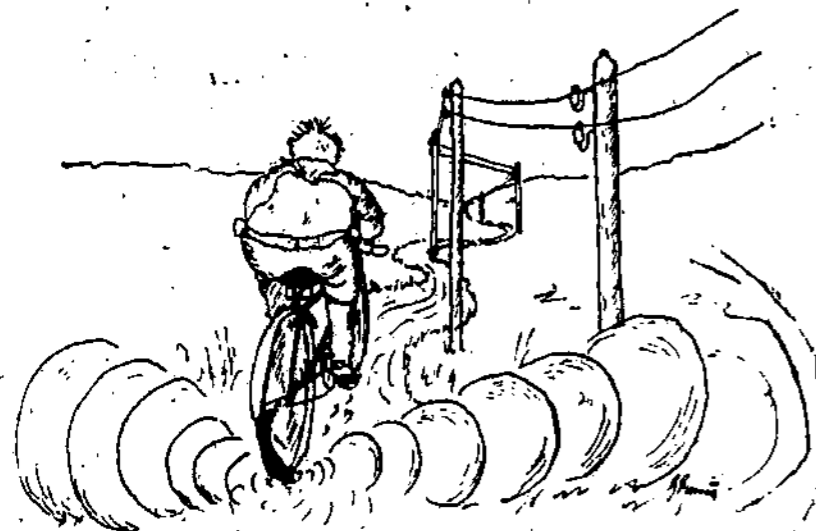
Kabčių Lauro „vandronės“ po pasaulį.

1.

Iš kariuomenės parėjęs
Jurgis, Petras ar Motiejus
Vėl prie seno darbo traukia
Ir budriai kiekvienas laukia
Kuomet Vilnių reiks vaduoti, —
Priešams lenkams kailin duoti.
O Kabčių Laurynas grįžęs
Buvo kitaip pasiryžęs:
Po pasaulį vandrovoti —
Aukso kalnų paieškoti,
Kraštų tų, kur medus teka,
Kur kepti karveliai lekia,
Ten, kur nėra jokio vargo
Kur nedirba žmonės darbo.

Lauras tą laimingą šalį
Net sapne matyti gali
Ir todėl jis gražią dieną —
Kuomet kaimas vežė šieną,
Apskritai visi skubėjo,
Bėgo, trūsė, šokinėjo,
Lauras nieko to nepaisė
Seną dviratį sutaisė,
Tartum būtų nešams vėjo

Į kelionę išdundėjo.
Kiek ten ašarų išlieta,
Kas kelionei palinkėta,
Kaip namiškiai jį išleido,
Kokias kalbas žmonės leido, —
Šitos dramos neminėsiu
O, verčiau toliau kalbėsiu.

2.

„Na, Laurynui mūs kelionė,
Tai tikrai gryna koronė.“

Teko vargo daug padėti
Kol Braziliją pasiekė.
Štai Brazilijoje gamta
Iš dangaus tikrai jau semta —
Neprilygs Europoj niekas,
Net ir paprasčiausias sliėkas,
Kurs pas mūsų Lietuvoje
Menkas, plonas maskatuoja —
Ten jis storas, tartum rąstas
Ir dar valgomas — neprastas.
Žodžiu, viskas gan palanku
Ką tik čiumpi sau į ranką
Sprandą suk ir kepk ant saulės
Tuoj kepsnys bus be apgaulės.
Taigi Lauras vos išalkęs
Uodą riebę pasivaikęs —

Kepė, valgė kiek patiko,
Dar net geras kepsnis liko,
O likučius krepšin dėjo
Ir toliau sau nudundėjo.

3.

Ten keliai jau nebe mūsų,
Užsimerkęs nepargriūsi,
Kur tik koją ten padėsi —
Visur, tartum stalias, tiesu.
Mat, todėl, po kiek jau laiko
Indijonai Laurą vaiko.

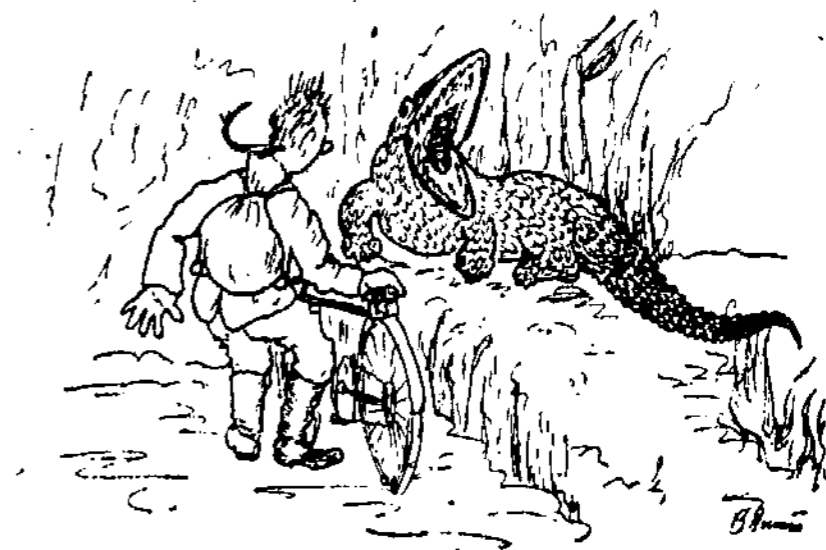

Lauras mūsų, tartum guma—
Turi jėgų ir miklumo,
Nors ir priešų daug turėjo,
Bet visus jis nugalejo.

4.

Vėliau-Afrika su Nilu
Ir baisiausiu krokodilu

Lauras greitai pastebėjo
Jam pakinkos suvirpėjo

Mat, žmogus jis nepripratęs
Ir todėl akis pastatęs,
Tuos stebuklus žiūrinėjo
Ir makaulin savo dėjo.
Jis ilgai čia neužtruko —
Dar toliau iš baimės spruko.

5.

Štai Australija, lyg delne,
O žvėrių nuo paties velnio,
Tartum būtų kas suvaręs —
Zoologiją sudaręs:

Čia dramblys žirafą kaso,
Gi žirafas dramblių taso,
Ten hipopotamas baisus
Ryja tarakono vaikus,
Tigras liūtą godžiai laižo,
O kengūra pievom aižo,
Ten toliau strausas stypso
Ir kupranugaris šypso,
Kitur vėl papūga gieda,
Tartum kalba su pelėda,
Raganosis storas slenka,
Beždžioniukai blusas renka...
Ką tik nori pamatysi,
Jų visų nesuskaitysi.
Lauras galvą čia pakratė,
Dviratį tuojau pastatė —
Aparatą išitraukė
Ir tą reginį nutraukė.
(Bus daugiau).

Naujos knygos.

F. M. Dostojevskis. **Nusikaltimas ir bausmė.** Šešių dalių romanas su epilogu. Pirmoji dalis. Vertė J. M. Balčiūnas. Kaunas 1929 m. 136 psl. Kaina 2 lt.

Pagaliau susilaukėm vertimo vieno iš didžiųjų Dostojevskio romanų. Šiame romane giliai psichologiškai nagrinėjamas klausimas, ar pateisinamas bet koks nusikaltimas, nors tikslas būtų kilniausias ir aukščiausias. Vyriausias šio romano veikėjas Radionas Raskolnikovas, vargo ir skurdo prispirtas ir turėdamas didelį kilnų tikslą, sumano nužudyti biauria, visuomenel kenksminga, bet turtingą senę, pagrobti jos pinigus ir tais pinigais daug gera padaryti.

Pirmąjį daly vaizduojama visos aplinkybės, kaip jis iš savo sumanymo ligi vykdymo priėjo ir kaip atliko pačią žmogžudystę.

K. Kliuk sinas Panevėžio valst. gimnazijos mokytojas. **Naujausių amžių istorija (XVIII—XX amž.)** „Spaudos Fondo“ leidinys. Kaunas 1929 m. 189 psl. Kaina 4 lt.

Ši knyga ypač įdomi todėl, kad joje, kaip tos rūšies vadovėly, gana plačiai aprašytas pats didysis karas: jo pradžia, tolimesni eiga ir galas — su Versalio sutartimi. Veimaro konstitucija ir kitomis išdavomis. Šitame skyriuj gali rasti įvairių informacijų visi tie, kurie ką nors rašo arba ruošia paskaitas iš tų laikų.

Šviet. M-jos knygų ir mokslo priemonių tikrinimo komisijos nutarimu šis veikalas tinka būti vadovėliu aukštesniosioms mokykloms.

Pr. Mašiotas. **Plokštumos trigonometrija ir uždavinynas.** Trečias papildytas leidimas. Kaunas, „Spaudos Fondo“ leidinys 1929 m. Kaina 5 lt.

„Moterų dirva“. 1929 m. rugpiūčio mėn. Mėnesinis žurnalas.

„Sargyba“ Mėnesinis mokslo, blaivybės ir sveikatos laikraštis 7 (210) nr. 1929 m.

Dr. V. Gefenas. **Saugokis sililio.** „Darbo sveikatos“ leidinys Nr. 2. Kaunas, 1929 m. 32 psl.

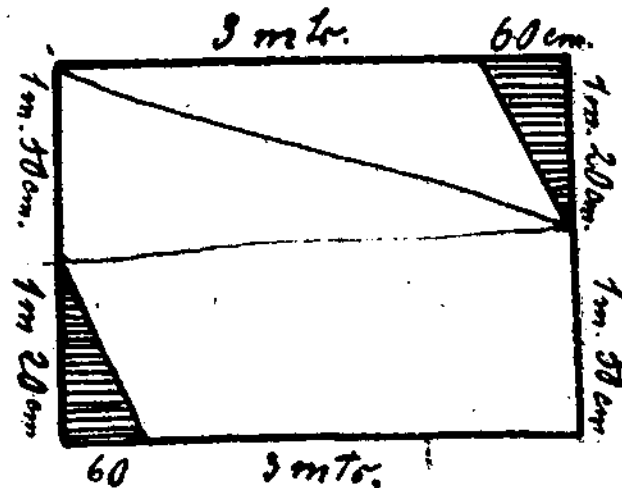
Kun. P. Kirvelaitis. **Katalikų Dorovės Mokslas.** Vadovėlis aukštesniajai mokyklai. Marijonų Vienuolijos leidinys. Marijampolė 1929 m. 87 psl. Kaina 3 lt.

P. Dulakis.

Galvosūkių 27 nr. sprendimas.

Igulos dežuro žinion buvo skiriama 119 kareivių

Gerai išsprėdė šie asmens: 1) v. p. *Jonas Paliulis* (2 p. p. 3 kp.), 2) *Povilas Sirgedas* (Ž. Šančiai), 3) j. p. *Bronius Jasiūnas* (gel. kp.), 4) virš. *A. Valančius* (Karo Vet. pusk. mok.), 5) eil. *Povilas Mašlikinas* (pion. bat. ūk. kd.), 6) v. p. *Antanas Grinius* (1 gus. p. ūk. esk.), 7) v. p. *J. Peteraitis* (šarv. rink. št.), 8) v. p. *Aleškevičius* (2 art. p. št.), 9) eil. *Jonas Mikalauskas* (III k. ap. št.), 10) eil. *Augustaitis* (av. park. št.), 11) gr. *V. Urbutis* (Karo Lig. kd.), 12) v. p. *Leonas Paulavičius* (ryš. b. št.), 13) eil. *J. Eidelzonas* (9 p. p. 9 kp.), 14) virš. *Kairys* (2 art. p. ūk. kd.), 15) *B. Rumša* (VI fortas), 16) *P. Šliažas* (Telšiai), 17) *A. Visokinskas* (Degučiai)

Galvosūkis 29 nr.

(Vertinamas 2 taškais)

Eilinis Pričkus turėjo 3 mtr. 60 cm. ilgio ir 2 mtr. 70 cm. pločio paklodę. Kai jis nebuvo namie, kažkas iš kareivių šautuvui valyti nusiplėšė du priešingus paklodės kampus, taip, kaip parodyta šiame brėžinyje (tie kampai užbraižyti). Grįžęs į kareivines, eil. Pričkus labai užpyko, bet kaltininko surasti vis tik nepavyko. Tada jis, pasiėmęs paklodę, nuėjo pas kuopos siuvėją paprašyti, ar negalima būtų kaip nors ją sutaisyti, kad vėl liktų keturkampė. Siuvėjo, matyt, sumanus

būta, ir jis lengvai išpildė Pričkiaus norą. Jis perkirpo paklodę į dvi dalis taip, kad susiuvus vėl pasidarė keturkampis. Siuvėjas neatmetė nė vieno medžiagos gabaliuko.

Kaip jis tą padarė?

Ivairenybės.

116 kartų aplink pasaulį.

Darant filmų nuotraukas tuose kraštuose, kur vyksta veiksmas, kino artistus padarė didžiausiais keliauninkais. Vienos Amerikos filmų gamintojos bendrovės 481 žmogus per trejus metus turėjo apvažiuoti aplink pasaulį... 116 kartų. Žinoma, nėra tai kelionė aplink pasaulį tiesia linija, ir ne visi tie patys asmens dalyvauja. Bet vis dėlto kokie laimingi žmonės, kurie „privalo“ keliauti aplink pasaulį!

7900 dolerių už vieną dolerį.

Parduodant pinigų rinkinį žinomo amerikiečio kolekcionieriaus daktaro Lavrenco, už vieną aukso dolerį 1849 metų sumokėta 7.900 dolerių.

9100 automobilių per vieną dieną.

Tokį skaičių automobilių išleido š. m. liepos mėn. 19 d. Fordo dirbtuvės. Yra tai didžiausias skaičius. Iki šiol nė vienas dar fabrikas pasaulyje nėra tiek pagaminęs per vieną dieną.

Prie šio nepaprasto automobilių pramonėje įvykio pats Fordas turėjo pasikalbėjimą su spaudos atstovais, per kurį tarp kitko pasakė, kad darbas esąs geriausia priemone laiduoti pasaulyje taiką, nes žmogus, kuris užsiėmęs darbu ir juo patenkintas, niekuomet neieškos vaidų. Jis patenkintas ir taikingai nusiteikęs. — Žinoma, — baigdamas pasakė Fordas — tarptautinės sutartys — geras dalykas, bet jų vienyne neužtenka. Pramonė geriau gali palaikyti taiką, negu diplomatija.

Prieš 4666 metų.

Prieš tokį skaičių metų jau buvo žinomas gėrimas — arbata. Pirmosios žinios apie arbatą gautos jau nuo 2737 m. prieš Kristų, kada senovės kinų raštuose yra pažymėtas faktas, kad „Saulės Sūnus“, atseit kinų imperatorius, pradėjo vartoti kaip gėrimą — arbatžolės.

72 kartų...

Paprastai kino režisieriai prieš išleidami paveikslą į „žmones“ peržiūri jį 10—12 kartų. Bet garsus kino režisierius D. Griffith savo filmas žiūri kasdien ištisas savaites. Pav., vienas iš jo paveikslų („Lyčių kova“) perėjo pro jo akis septyniadesimt du kartų ir tik po to paleido apyvarton. — Akys, — sako Griffithas — negali iš karto apimti visą filmą. Į daugelį dalykų nekreipiama dėmesio. Paklauskite žiūrėtojų, ką jie matė tokioj ar kitoj paveikslo scenoj; kiekvienas duos jums įvairių atsakymą. Vienas žiūrėjo į moteriškės, kitas į vyriškio veidą, trečias tik dekoracijų. O režisierius turi viską matyti, turi žinoti savo filmą taip, kaip visi žiūrovai drauge.

Tur būt, dėl to šio garsaus režisierio filmos yra taip vykusios!

Redakcijos atsakymai.

V. p. Kazlauskui. Tamstos žinutės negalėsime idėti, nes kitas apie tai anksčiau parašė.

P. Šliažui. Galvosūkių 25 nr. sprendimo negavome. „Karys“ išeina iš spaudos ketvirtadieniais. Kiekvienas sprendimas turi būti prisiųstas į redakciją ne vėliau, kaip per 10 dienu, pasirodžius „Kary“ galvosūkiui, t. y., kad redakcijoj būtų gautas vėliausia antrą pirmadienį.

Bijūnui. I. „Karys“ atsako į klausimus tik kariams ir savo prenumeratoriams. Už atsakymus neapmokama. II. Kaune vargu gautum policijoj tarnybą; provincijoj gal galėtumėi. Reikia kreiptis į kuri nors apskrities viršininką bei policijos vadą. III. Norint išspręsti minėtą klausimą, reikia kreiptis į savo viršininką. Jis, ištyręs reikalą, tinkamai patars. IV. Žemesnio ūgio asmenys greičiau galėtų gauti tarnybą pasienio policijoj, negu vidaus.

Kaina visiems.: metams 8 lt., pusmečiui 4 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Atskiras nr. — 30 ct. Skelbimai: petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius kpt. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

00 30 710